

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

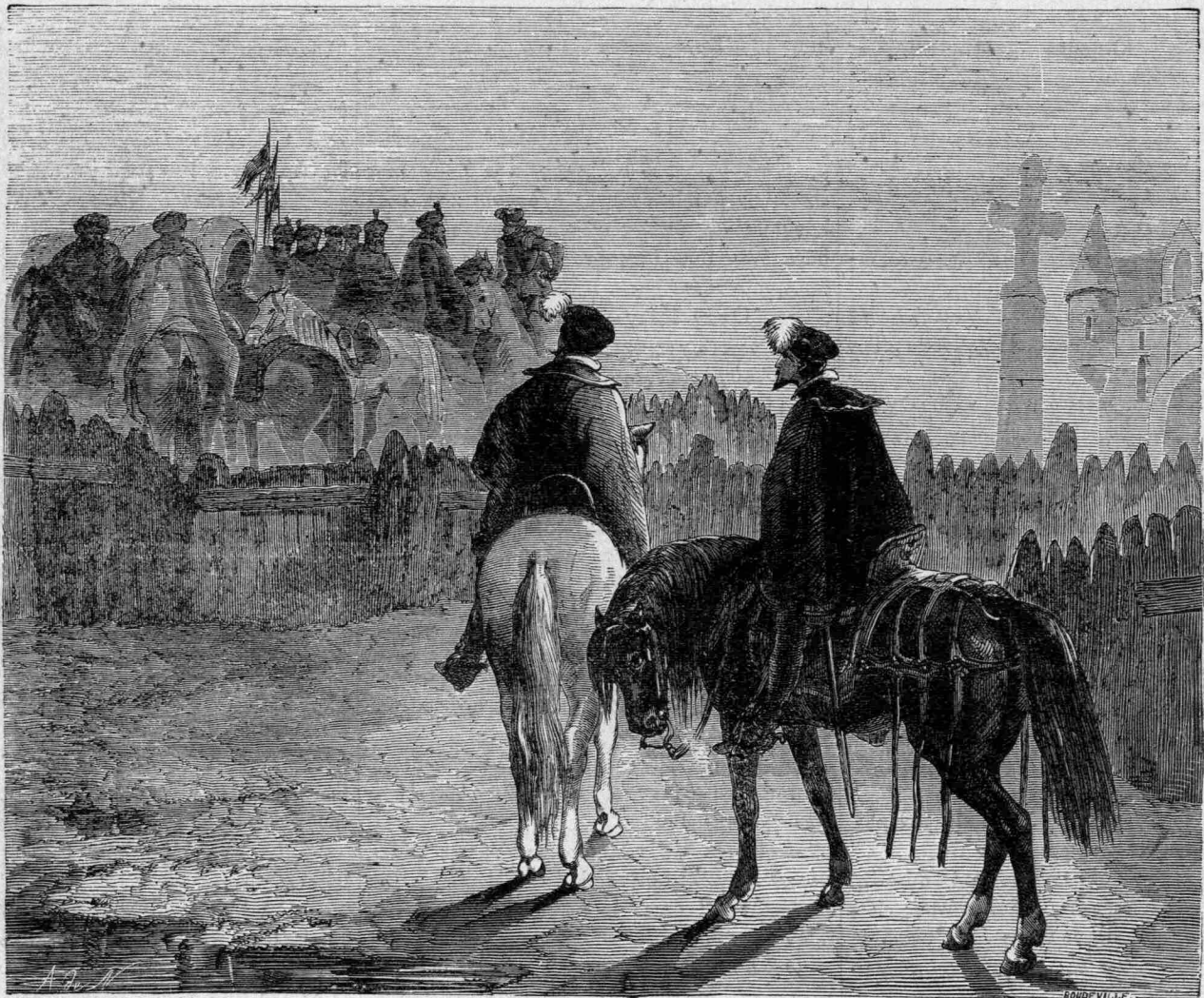
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
ΕΚΛΕΚΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ :
Οδὸς Πατησίων, ἀριθμὸς 3, παρὰ τὸ
τυπογραφεῖον τῆς «Κορίννης»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : Ἡ Βασίλισσα Μαργώ, (μετὰ εἰκόνας) μυθιστορία Α. Δουμά, μετὰφ. Α. Σκαλίδου (Συν.). — Ἡ Λουομένη Χανούμισσα, μυθιστορία Λεϊλά-Χανούμ (Συν.). — Πιστόλιον τοῦ Ἀγώνος, ἀνυμνήσεις τῆς περισυνῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τῇ ΚΕ' Μαρτίου, ὑπὸ Γ. Μ. Δαμβέργη. — Τὸ τελευταῖον Πίσχα, διήγημα ὑπὸ Γ. Γ. Ξενοπούλου.

ΕΤΗΘΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Ἐν Ἀθήναις: δρ. 5, ταῖς ἡμέραις 6, τῷ ἑξωτερικῷ 10
ΦΥΛΛΑ προηγουμένα λεπτὰ 20.
Ἀισυδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' αὐθείας εἰς Ἀθήνας
διὰ γραμματοσήμου καὶ χαρτονομισμάτων
παντὸς ἔθνους.

Ὁ Κίρολος ἐν μέσῳ τῆς οὐμίγλης, εἶδειν ἄνδρας τινὰς ἐφιππούς... [Σελ. 172]

Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΜΑΡΓΩ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ
Μετὰφρ. Ἀλεξάνδρου Σκαλίδου.
[Συνέχεια ἴδε προηγουμένον φύλλον].

Ἡ πάλῃ ὑπῆρξε φοβερά, ἀλλὰ βραχεῖα. Κατὰ τὸν τέταρτον διαξιφισμὸν, ὁ Μωρεβὲλ ἠσθάνθη τὸν ψυχρὸν χάλυβα εἰσδύσαντα ἐν τῷ λάφυγγί του. Ἐρρηξε πεπνιγμένην κραυγὴν καὶ ἔπεσεν ὑπτίως. Πισῶν δὲ ἀνέτρεψε τὴν λυχνίαν, ἣτις ἐσβέσθη.

Τότε ὁ Δεμουύ, ἐπωφελοῦμενος τὸ σκότος, ὤρμησεν εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἀνέτρεψε τὸν ἕνα τῶν φρουρῶν, ἀπώθησε τὸν ἄλλον, διήλθεν ὡς ἀστράπη διὰ τῶν φυλασσόντων τὴν ἐξωτερικὴν θύραν κλητή-

ρων. οὕτινες δις ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτοῦ ἀνεπιτυχῶς, καὶ ἐσώθη. διότι ἀπέμενεν αὐτῷ ἐν πιστόλιον πλήρες καὶ ἡ φοβερὰ σπάθη του.

Ἐπὶ στιγμὴν ἐσκέφθη μὴ ἦτο καλλίτερον νὰ κατὰφυγῇ εἰς τὰ δώματα τοῦ δουκὸς τοῦ Ἀλανσόν, οὕτινος ἡ θύρα τῷ ἐφάνη ἡμικανοιχθεῖσα, ἀλλ' ἐπροτίμησε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Λούβρου ὅθεν κατῆλθε δέκα βαθυμίδας δι' ἐνός ἀλμυκτοῦ. ἔφθασεν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν θύραν, εἶπε τὸ σύνθημα, καὶ ὤρμησεν ἔξω κραυγάζων :

— Πηγαινέτε ἐπάνω, ὅπου φονεύουσιν ἐπ' ὀνόματι τοῦ βασιλέως.

Ἐπωφεληθεῖς δὲ τὴν ἐκπληξίν, ἦν ἐ-

πήνεγκον παρὰ τῇ φρουρᾷ οἱ λόγοι οὗτοι προστιθέμενοι εἰς τὸν κρότον τῶν ἀκουσθέντων πυροβολισμῶν, ἐγένετο ἀφαντος ἐν τῇ οἰκῇ Coq, χωρὶς οὐδὲ κἄν ἀμυχὴν νὰ λάβῃ.

Τότε ἡ Αἰκατερίνα ἀνεχαίτισε τὸν λοχαγὸν τῶν φρουρῶν τῆς εἰπούσα :

— Μείνατε πηγαίνω ἐγὼ νὰ ἰδῶ τί συμβαίνει.

— Ἀλλὰ, δέσποινα, ἀπήντησεν ὁ λοχαγός, ὁ κίνδυνος, τὸν ὅποιον δύναται νὰ διατρέξῃ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, μοὶ ἐπιβάλλει νὰ τὴν ἀκολουθήσω.

— Μείνατε, κύριε, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνα ἐπιτακτικώτερον. Μείνατε. Τοὺς βασιλεῖς

προστατεύει τι ισχυρότερον τοῦ ἀνθρωπί-
νου ξίφους.

Ὁ λοχαγὸς ἔμεινε.

Ἡ Αἰκατερίνα λαβοῦσα λυχνίαν μετέβη
εἰς τὰ δώματα τοῦ βασιλέως τῆς Ναβάρ-
ρας. ὅπου πλήρης ἐπεκράτει σιγή.

Ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ εὔρε τὸν Ὀρθωνα
λιπόθυμον.

— Ἄ! εἶπεν, ὁ ὑπρέτης πρῶτον πάν-
τοτε. Ἀναμφιβόλως μετ' οὐ πολὺ θὰ εὔρω
καὶ τὸν κύριον.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα.

Ὁ ποῦς αὐτῆς προσέκοψεν ἐπὶ πτόμα-
τος. Ἐχαμήλωσε τὴν λυχνίαν καὶ εἶδε
τὸν κλητῆρα ἔχοντα τὸ κρανίον διερρηγ-
μένον.

Παρ' αὐτὸν ἦτο ὁ ἀρχηγὸς ψυχορραγῶν,
βληθεὶς ὑπὸ σφαίρας. Καὶ ἐπὶ τέλους παρὰ
τὴν κλίνην ἕτερος κάτωχρος, οὗ τὸ αἷμα
ἔρρεεν ἀφθόνως ἀπὸ δύο τραυμάτων, ἃ ἔ-
φερον εἰς τὸν λαιμόν.

Ἦτο ὁ Μωρεβέλ.

Φρίκη κατέλαβε τὴν Αἰκατερίναν, ἰδοῦ-
σαν τὴν κλίνην κενὴν καὶ τοὺς τρεῖς μόνον
ἐκείνους κολυμβῶντας εἰς τὸ αἷμα των,
οὐχὶ δὲ καὶ τὸν ζητούμενον.

Ὁ Μωρεβέλ ἀνεγνώρισε τὴν Αἰκατε-
ρίναν.

— Δυστυχή! εἶπεν αὐτῇ χαμηλῇ τῇ
φωνῇ. Ποῦ εἶναι ἐκεῖνος; Τί ἐγένετο; Τὸν
ἄφισες νὰ διαφύγῃ;

Ὁ Μωρεβέλ προσεπάθησε νὰ ὀμιλήσῃ,
ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν.

— Ἀλλὰ λάλησον! μίαν μόνον κἂν
λέξιν!

Ὁ Μωρεβέλ ἔδειξεν αὐτῇ τὴν πληγὴν
του, ἐξ ἧς μόνον φθόγγοι ἀναρθροὶ ἐξήρ-
χοντο, καὶ ἐλιποθύμησε.

Ἡ Αἰκατερίνα ἤκουσεν ὀπισθὲν τῆς ἐ-
λαφρὸν θροῦν. Στραφεῖσα δὲ εἶδε τὸν δούκα
τοῦ Ἀλανσῶν ὄρθιον εἰς τὴν θύραν τοῦ
κοιτῶνος.

— Σὺ ἐδῶ; εἶπεν ἡ βασιλομήτωρ.

— Ναί, δέσποινα. Ἀλλὰ, θεέ μου! τί
τρέχει;

— Ἐπίστρεψε, Φραγκίσκος, εἰς τὸν κοι-
τῶνά σου καὶ θὰ μάθῃς.

Ὁ Ἀλανσῶν δὲν ἠγνόει τί συνέβη.
Παρεμόνευε καὶ εἶδε τοὺς δολοφόνους. Εἶ-
χεν εὐχαριστηθῆ δὲ νομίσας ὅτι τόσῳ ἐ-
πικίνδυνος φίλος θὰ ἐξωλοθρεύετο ὑπὸ χει-
ρὸς ισχυροτέρας τῆς ἰδικῆς του.

Αἰφνης ἤκουσε τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ
εἶδεν ἀνθρωπὸν τινα φεύγοντα.

— Ὁ Δεμουῦ! ἀνέκραξεν. Ὁ Δεμουῦ
παρὰ τῷ γαμβρῷ μου! Ἄλλ' ὄχι! ἀπα-
τώμαι. Μὴ ἦτο ὁ Δελαμόλ;...

Τότε ἀνησυχία τὸν κατέλαβεν. Ἐνεθυ-
μήθη ὅτι τὸν νέον ἐκείνον ἐσύστησεν αὐτῷ
ἡ Μαργαρίτα, καὶ θέλων νὰ βεβαιωθῇ ἀ-
νῆλθε ταχέως τὴν κλίμακα καὶ ἐπορεύθη
εἰς τὸν κοιτῶνα τῶν δύο νέων, ὃν εὔρε κε-
νόν. Ἄλλ' ἔν τινι γωνίᾳ εἶδε κρεμάμενον
τὸν περιφημον ἐρυθρὸν μανδύαν. Ἡ ἀμφι-
βολία πρὸ διεσκέδασθη. Δὲν ἦτο ὁ Δελα-
μόλ, ἀλλ' ὁ Δεμουῦ.

Τρομάξας μὴ ὁ Οὐγονόττος συλληφθῆ
καὶ ἀποκαλύψῃ τὰ τῆς συνωμοσίας, ἔ-
δραμεν εἰς τὴν ἐξώθυραν, ὅπου ἔμαθε παρὰ

τοῦ σκοποῦ ὅτι ὁ ἐρυθρὸς μανδύας ἐξῆλ-
θεν εἰπὼν ὅτι ἐπάνω φονεύουσι, τῇ δια-
ταγῇ τοῦ βασιλέως.

— Ἠπατήθη, ἐπιθύρυσεν ὁ Ἀλανσῶν, διότι
φονεύουσι τῇ διαταγῇ τῆς βασιλομήτορος.

Καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸ θέατρον τῆς συμ-
πλοκῆς, ὅπου εὔρε τὴν Αἰκατερίναν ἐν
μέσῳ τῶν πτωμάτων ὡς ὕκιναν...

— Τί συνέβη, δέσποινα; ἠρώτησεν τὴν
βασιλομήτορα ἐπανεληθοῦσαν εἰς τὸν κοι-
τῶνά τῆς πάντες οἱ ἐκεῖ, πλην τῆς κυ-
ρίας Σώβης, ἥτις ὡς ἐκ τοῦ καταλαβόν-
τος αὐτὴν τρόμου δὲν ἐτόλμα νὰ ἐρωτήσῃ.

— Τίποτε, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνα. Θόρυ-
βος μόνον.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ἡ Σώβη. Ἡ Ὑμε-
τέρα Μεγαλειότης λέγει τίποτε, καὶ τὰ
βήματά τῆς ἀφίνουσι ἔγνη αἵματος ἐπὶ
τοῦ δαπέδου!...

ΔΕ'

Η ΝΥΞ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

Ἐν τούτοις, ὁ Κάρολος καὶ ὁ Ἐρρίκος
ἐβάδιζον διὰ βραχίονος ἐχόμενοι καὶ ἀκο-
λουθούμενοι ὑπὸ τῶν τεσσάρων εὐπατρι-
δῶν, ἐνῶ δύο ὑπῆρέτζι φέροντες δαῖδας
προηγούντο.

— Ὅταν ἐξέρχωμαι τοῦ Λούβρου, ἔ-
λεγεν ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς, αἰσθάνομαι
εὐχαριστήσιν ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην
τὴν ὁποῖαν αἰσθάνομαι εἰσερχόμενος εἰς
ὄραϊον δάσος. Ἀναπνέω, ζῶ, εἶμαι ἐλεύ-
θερος.

Ὁ Ἐρρίκος ἐμειδίασε.

— Ναί, σὲ ἐννοῶ, ἐπιθυμεῖς νὰ ἐπα-
νέλθῃς ἐκεῖ. Ἀλλὰ πρόσεξε: ἡ Αἰκατερίνα
σὲ ἀγαπᾷ τόσῳ πολὺ, ὥστε δὲν δύναται
νὰ σὲ στερηθῇ.

— Καὶ τί θὰ κάμῃ ἡ Ὑμετέρα Μεγα-
λειότης τὴν ἐσπέραν ταύτην; εἶπεν ὁ Ἐρ-
ρίκος ἀποφεύγων τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην
συνομιλίαν.

— Θὰ σὲ πάρω μαζί μου νὰ γνωρίσῃς
κάποιον, Ἐρρικέττο, καὶ θὰ μοῦ εἰπῇς
τὴν γνώμην σου.

— Εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμε-
τέρας Μεγαλειότητος.

— Δεξιᾶ, δεξιᾶ! πηγαίνομεν εἰς τὴν
ὁδὸν *Barres*.

Οἱ δύο βασιλεῖς μετὰ τῆς συνοδίας
τῶν εἶχον διέλθει τὴν ὁδὸν *Savonnerrie*,
ὅτε παρὰ τὸ μέγαρον τοῦ Κονδέ εἶδον δύο
ἄνδρας τυλιγμένους εἰς τοὺς μανδύας των
νὰ ἐξέλθωσι διὰ τινος ὀρθοθύρας, ἣν ὁ εἰς
αὐτῶν ἔκλεισεν αὐθις ἀψοφητῇ.

— ὦ! ὦ! εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν
Ἐρρίκον, ὅστις κατὰ τὴν συνήθειάν του
παρετῆρει προσεκτικῶς χωρὶς νὰ λέγῃ τί-
ποτε. Τοῦτο εἶναι ἄξιον προσοχῆς.

— Καὶ διατί λέγετε τοῦτο, Μεγαλειό-
τατε; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας.

— Δὲν τὸ λέγω διὰ σέ, Ἐρρικέττο. Σὺ
εἶσαι βέβαιος περὶ τῆς συζύγου σου, προ-
σέθετο ὁ Κάρολος μειδιῶν. Ἀλλ' ὁ ἐξά-
δελφός σου Κονδέ δὲν εἶναι βέβαιος περὶ
τῆς ἰδικῆς του, ἢ ἂν ἦναι ἔχει ἄδικον.

— Ἀλλὰ, ποῖός εἶπεν εἰς τὴν Ὑμετέ-
ραν Μεγαλειότητα ὅτι αὐτοὶ οἱ κύριοι ἐ-

πεσκέφθησαν τὴν δέσποιναν τοῦ Κονδέ;
— Προαίσθημα. Ἡ ἀκίνησις αὐτῶν
τῶν δύο, οἱ ὅποιοι ἐκόλλησαν εἰς τὸν τοῖ-
χον, παρὰ τὴν θύραν, μόλις μᾶς εἶδον καὶ
δὲν κινουῦνται. Εἶτα τὸ κόψιμον τοῦ μαν-
δύου, τὸν ὅποιον φέρει ὁ μικρότερος αὐ-
τῶν... Εἰς τὴν πίστιν μου! θὰ ἦτο παρά-
δοξον!

— Τί;

— Τίποτε. Μία ἰδέα μοὶ ἐπῆλθεν. Ἄς
προχωρήσωμεν.

Καὶ ἐβάδισε κατ' εὐθείαν πρὸς τοὺς δύο
ἀγνώστους, οἵτινες βλέποντες τοῦτο ἐποίη-
σαν βήματά τινα ὅπως ἀπομακρυνθῶσι.

— Ἐ! κύριοι, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, σταθῆτε.

— Πρὸς ἡμᾶς ὀμιλεῖτε; ἠρώτησε φωνῇ
τις, ἥτις ἔκαμε τὸν τε Κάρολον καὶ τὸν
σύντροφόν του ν' ἀνασκιρτήσωσι.

— Ἐ! Ἐρρικέττο, εἶπεν ὁ Κάρολος.

Ἀναγνωρίζεις τὴν φωνὴν αὐτῆν;

— Βασιλεῦ, ἀπήντησεν ὁ Ἐρρίκος, ἂν
ὁ ἀδελφός σας, ὁ δούξ τοῦ Ἀνζιού, δὲν
ἦτο εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ροσσέλλης,
θὰ ὤμνουν ὅτι ἐκεῖνος ὀμίλησε.

— Ἐ! εἶπεν ὁ Κάρολος. Δὲν εἶναι εἰς
τὴν Ροσσέλλην. Ἴδου τὸ πᾶν.

— Ἀλλὰ, ποῖος εἶναι μετ' αὐτοῦ;

— Καὶ δὲν γνωρίζεις τὸν σύντροφόν
του; Καὶ ὅμως τὸ ἀνάστημά του εἶναι ἐξ
ἐκείνων τὰ ὅποια δὲν λησμονοῦνται. Ἄλ-
λὰ περίμενε καὶ τώρα θὰ τὸν γνωρίσῃς.

Ἐ! πρὸς ἡμᾶς ὀμιλῶ, δὲν ἠκούσατε, κύριοι;

— Εἰσθε ἡ περιπόλος ὅπως μᾶς συλ-
λάβητε; εἶπεν ὁ ὑψηλότερος τῶν δύο, ἐ-
ξαγαγὼν τὴν χεῖρα ἐκ τοῦ μανδύου του.

— Ὑποθέσατε ὅτι εἶμεθα ἡ περιπόλος,
εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ σταθῆτε ὅταν σᾶς
διατάττωμεν.

Καὶ κύψας εἰς τὸ οὖς τοῦ Ἐρρίκου, εἶ-
πεν αὐτῷ:

— Τώρα θὰ ἰδῆς τὸ ἡφαίστειον ἐξεμοῦν
φλόγας.

— Εἰσθε ὀκτώ, ἀλλὰ καὶ ἑκατὸν ἂν
ἦσθε, κάμετε τόπον! εἶπεν ὁ ὑψηλότερος
τῶν δύο δεῖξας τὴν φορὰν ταύτην οὐ μόνον
τὴν χεῖρα, ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσωπόν του.

— Ἄ! ὁ δούξ τῆς Γκίζης! εἶπεν ὁ
Ἐρρίκος.

— Ἄ! ὁ ἐξάδελφός μας τῆς Λορραίνης!
Ἐπὶ τέλους σᾶς ἐγνωρίσαμεν, εἶναι
εὐτύχημα! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Ὁ βασιλεὺς! ἀνέκραξεν ὁ δούξ.

Ὁ ἕτερος τῶν δύο, εἰς τοὺς λόγους
τούτους, ἐτυλίχθη ἔτι μᾶλλον ἐν τῷ μαν-
δύ του, ἀφοῦ πρῶτον ἀπεκάλυψε τὴν κε-
φαλὴν ἐκ σεβαρμοῦ.

— Βασιλεῦ, ἐπεσκέφθη τὴν γυναικα-
δέλφην μου, δέσποιναν τοῦ Κονδέ, εἶπεν ὁ
δούξ τῆς Γκίζης.

— Ναί, ἀλλ' ἔχετε μαζί σας ἕνα τῶν
ὕμετέρων εὐπατριδῶν. Ποῖον;

— Βασιλεῦ, ἀπήντησεν ὁ δούξ. Ἡ Ὑ-
μετέρα Μεγαλειότης δὲν τὸν γνωρίζει.

— Τότε θὰ κάμωμεν τώρα γνωριμίαν,
εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

Καὶ νεύσας πρὸς ἕνα τῶν δαδούχων νὰ
πλησιάσῃ ἐβάδισε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν
μανδυοφόρον.

— Συγγνώμην, ἀδελφέ μου! εἶπεν ὁ

δοῦξ τοῦ Ἀνζιού, ἀνοίξας τὸν μανδύαν καὶ ὑποκλίθεις μετὰ πείσματος, ὅπερ μάτην προσεπάθησε νὰ κρύψῃ.

— Ἄ! ἄ! Ἐρρίκε, εἰσθε σεῖς!... ἄλλ' ὄχι, δὲν εἶναι δυνατόν... ἀπατώμαι... Ὁ ἀδελφός μου τοῦ Ἀνζιού δὲν θὰ ἐπήγγαινε νὰ ἐπισκεφθῇ ἄλλον, πρὶν ἢ ἐπισκεφθῇ ἐμέ. Αὐτὸς δὲν ἀγνοεῖ, ὅτι διὰ τοὺς ἐπαυρομένους εἰς τὴν πρωτεύουσαν βασιλικὴν πρίγκηπας, μίαν μόνην θύραν ὑπάρχει ἐν Παρισίοις, ἡ τοῦ Λούβρου.

— Συγγνώμην, βασιλεῦ! εἶπεν ὁ δοῦξ τοῦ Ἀνζιού. Παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ συγχωρήσῃ τὴν ἀσυνέπειάν μου...

— Ναί! εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰρωνικῶς, ἀλλὰ, τί ἐκάμνετε, ἀδελφέ μου, εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Κοινῆ;

— Ἀλλὰ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας, ὅ,τι ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἐλεγε πρὸ ὀλίγου.

Καὶ κύψας εἰς τὸ οὖς τοῦ βασιλέως ἐτελειώσε τὴν φράσιν διὰ θυρωδῶδους γέλωτος.

— Τί τρέχει; ἠρώτησεν ὁ Γκιζης μετ' ἀλαζονείας, διότι, ὡς πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ, εἶχε συνειθίσει νὰ φέρεται περιφρονητικῶς πρὸς τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον βασιλέα τῆς Ναβάρρας... Διατί νὰ μὴ ἐπισκεφθῶ τὴν γυναικαδέλφην μου; Ὁ δοῦξ τοῦ Ἀλανσῶν δὲν ἐπισκέπτεται τὴν ἰδικήν του;

Ὁ Ἐρρίκος ἠρυθρίασεν ἐλαφρῶς.

— Ποίαν ἰδικήν του; εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Ἐγὼ μίαν μόνον νόμφην του γνωρίζω, τὴν βασιλίσσαν Ἐλισάβετ.

— Συγγνώμην, βασιλεῦ! τὴν ἀδελφὴν του ἤθελον νὰ εἶπω, τὴν δέσποινιν Μαργαρίταν, τὴν ὁποίαν πρὸ ἡμισεῖς ὥρας ἐρχόμενοι ἐδῶ εἶδομεν νὰ διαβῇ ἐν τῷ φουρέϊφ τῆς, συνοδευομένη ὑπὸ δύο κομφῶν νεανίσκων, ἰππευόντων παρὰ τὰς θυρίδας.

— Ἀλήθεια! εἶπεν ὁ Κάρολος.. Τί λέγεις εἰς ταῦτα, Ἐρρίκε;

— Ὅτι ἡ βασιλίσσα τῆς Ναβάρρας εἶναι ἐλευθέρη νὰ μετὰβῇ ὅπου θέλῃ. Ἄλλ' ἀμφιβάλλω ἂν ἐξῆλθε τοῦ Λούβρου.

— Καὶ ἐγὼ εἶμαι βέβαιος, εἶπεν ὁ Γκιζης.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, προσέθετο ὁ δοῦξ τοῦ Ἀνζιού. Εἶδον μάλιστα τὸ φορεῖον νὰ σταθῇ ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Κώδωρος.

— Τότε πρέπει νὰ ἦναι καὶ ἡ νόμφη σας μετ' αὐτῆς, ἡ δούκισσα τοῦ Νεβέρ, διότι τὰς ἀφίσταμεν μαζύ, εἶπεν ὁ Ἐρρίκος, καὶ ὡς δὲν ἀγνοεῖτε εἶναι ἀχώριστοι.

— Δὲν ἐννοῶ τί θέλει νὰ εἰπῇ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, ἀπήντησεν ὁ Γκιζης.

— Ἀπεναντίας, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, τὸ πρᾶγμα εἶναι καθαρῶτατον, καὶ δι' αὐτὸ ἦτο καὶ εἰς κομφεῦόμενος εἰς ἐκάστην τῶν θυρίδων τοῦ φορείου.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ δοῦξ τῆς Γκιζης. Ἄν ὑπάρχει σκάνδαλον ἐκ μέρους τῆς βασιλίσσης τῆς Ναβάρρας, τῆς νόμφης μου καὶ τῆς γυναικαδέλφης μου, ἄς ἐπικαλεσθῶμεν πρὸς καταστολὴν αὐτοῦ τὴν δικαιοσύνην τοῦ βασιλέως.

— Ὡ! εἶπεν ὁ Ἐρρίκος. Ἀφίστατε ἡσύχως τὰς δεσποίνας τοῦ Κοινῆ καὶ τοῦ Νεβέρ. Ὁ βασιλεὺς δὲν ἀνησυχεῖ περὶ τῆς

ἀδελφῆς του, καὶ ἐγὼ ἔχω πεποθήσῃν εἰς τὴν σύζυγόν μου.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Κάρολος. Θέλω νὰ ἔχω τὴν συνείδησιν ἡσυχον. Ἀλλὰ ἄς κάμωμεν τὴν δουλειά μας μόνοι. Τὸ φορεῖον ἐστάθη ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Κώδωρος, ἐξ ἀδελφέ μου; Γνωρίζετε τὴν οἰκίαν;

— Ναί, βασιλεῦ.

— Τότε ἄς μεταβῶμεν ἐκεῖ, καὶ ἄς καύσωμεν αὐτὴν ἂν ἦναι ἀνάγκη, ὅπως μάθωμεν ποῖοι εἶναι μέσα.

Καὶ τοιαύτας ἔχοντες διαθέσεις, οἱ τέσσαρες κυριώτεροι ἡγεμόνες τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἔλαβον τὴν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κώδωρος ἀγούσαν, τοῦ Καρόλου ἀποπέμψαντος τοὺς μετ' αὐτοῦ εὐπατριδας, ὅπως μὴ ἀναμίξῃ αὐτοὺς εἰς οικογενειακὴν ὑπόθεσιν.

Φθάσαντες εἰς τὴν οἰκίαν, ἧς τὴν θύραν ἐφύλαττεν ὁ Γερμανὸς θυρωρός, ἠναγκάσθησαν νὰ σταθῶσι. Μάτην ὁ Γκιζης ἠπειλεῖ αὐτόν. Μάτην ὁ Ἐρρίκος τοῦ Ἀνζιού προσήνεγκεν αὐτῷ τὸ βαλάντιόν του πλήρες χρυσίου. Ὁ θυρωρὸς ἔμεινε ἀκαμπτος, ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα πίστεως. Βλέπων δὲ ὅτι οἱ τρεῖς εὐπατριδαὶ ἐπέμενον ὅπως εἰσέλθωσιν — τοῦ Ἐρρίκου τῆς Ναβάρρας μείναντος μικρὸν τι ὀπίσω — ἐπρότεινε διὰ τῶν κιγκλιδίων τὸν σωλῆνα τοῦ πυροβόλου του, ὅστις ἄλλως τε δὲν ἠδύνατο νὰ βλάψῃ τοὺς εἰς τὰ πλάγια ἰσταμένους.

Ἐπὶ τέλους, ὁ Γκιζης ἰδὼν ὅτι μάτην προσεπάθουν νὰ διαφθείρωσι τὸν θυρωρόν, ἀπεφάσισε νὰ ἐκβιάσῃ τὴν θύραν. Λαβὼν δὲ ὀγκῶδη λίθον κατήνεγκεν αὐτόν διὰ τσαύτης σφοδρότητος κατ' αὐτῆς, ὥστε τὸ κλειθρονέθραυσθη, καὶ ἡ θύρα ἀνοικθῆσα βιαίως, ἀνέτρεψε τὸν ὀπισθεν αὐτῆς ἰσάμενον Γερμανόν, ὅστις ἔπεσε, ῥήξας φοβερῶν κραυγῶν ὅπως εἰδοποίησεν τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Ἀκριθῶς κατ' ἐκεῖνην τὴν στιγμήν, ὁ Δελαμόλ καὶ ἡ Μαργαρίτα μετέφραζον εἰδύλλιον τι τοῦ Θεοκρίτου, ἐνῶ ὁ Κοκονὰς καὶ ἡ Ἐρρικέττα ἔπινον συρακούσιον οἶνον πρὸς τιμὴν τοῦ ποιητοῦ. Ἡ κραυγὴ τοῦ θυρωροῦ διέκοψε τὰς ἐνασχολήσεις ταύτας.

Οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσθεσαν τὰ φῶτα, ἠνέωξαν τὰ παράθυρα καὶ ἐξῆλθον εἰς τὸν ἐξώστην. Ἰδόντες δὲ τέσσαρας ἀνδρας ἐν τῷ σκότει, ἤρχισαν νὰ ῥίπτωσι κατ' αὐτῶν πᾶν ὅ,τι εὕρισκον πρόχειρον. Ὁ Κάρολος ἐδέχθη ἀργυρῶν ὑδροχόην ἐπὶ τοῦ ὤμου, ὁ δοῦξ τοῦ Ἀνζιού πινάκιον περιέχον κομπόσταν πορτοκαλλίων, ὁ δὲ δοῦξ τῆς Γκιζης ἕνα μηρὸν ἀγριοχοίρου.

Ὁ Ἐρρίκος ἔμεινε ἐξετάζων τὸν θυρωρόν, ὃν ὁ δοῦξ τῆς Γκιζης εἶχε θέσει εἰς τὴν θύραν, καὶ ὅστις εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις τοῦ βασιλέως τῆς Ναβάρρας ἀπήντα διὰ τοῦ αἰωνίου:

— Ich verstehe nicht. (Ἄγνοῶ).

— Σατανᾶ! ἀνέκραξεν ὁ Κάρολος, ὃν ὑποπόδιόν τι εἶχε πλήξῃ κατὰ κεφαλῆς καὶ καταβιάσει τὸν πῖλόν του ἄχρι τῆς ῥινός. Ἀνοίξατε ἀμέσως, ἢ θὰ διατάξω νὰ σᾶς κρεμάσωσιν ὅλους.

— Ὁ ἀδελφός μου! εἶπεν ἡ Μαργαρίτα χαμηλῇ τῇ φωνῇ εἰς τὸν Δελαμόλ.

— Ὁ βασιλεὺς! εἶπεν οὗτος εἰς τὴν Ἐρρικέτταν.

— Ὁ βασιλεὺς! εἶπεν αὐτὴ εἰς τὸν Κοκονὰς.

— Φευγεῖ, λοιπόν!

Καὶ λαβούσα τὸν Κοκονὰς ἐκ τῆς χειρὸς ἔδραμε κατόπιν τῆς Μαργαρίτας καὶ τοῦ Δελαμόλ, διελθόντες δὲ μυστικῆν τινα θύραν φέρουσιν εἰς τὴν παρακειμένην οἰκίαν, ἐφυγον διὰ τῆς ὁδοῦ *Τιζῶν*.

— Τὰς δᾶδας! τὰς δᾶδας! ἐκραύγασεν ὁ Κάρολος.

Οἱ ὑπρέταὶ ἔφερον τὰς δᾶδας, τὰς ὁποίας λαβόντες ὁ Κάρολος καὶ ὁ Ἐρρίκος τοῦ Ἀνζιού ἠναψαν καὶ οὕτως εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν προπορευομένου τοῦ Γκιζης, ἔχοντος τὸ ξίφος γυμνόν.

Ἡ οἰκία ἦτο κενή. Τὰ τραπεζικὰ σκεύη φύρδην μίγδην. Δὲν εὔρον δὲ ἄλλο τι ἢ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ τινα βιβλία καὶ τινα ὄργανα μουσικῆς.

— Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐξοδος, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Πιθανόν, εἶπεν ὁ δοῦξ τοῦ Ἀνζιού.

— Ἀλλὰ ποῦ; ἠρώτησεν ὁ δοῦξ τῆς Γκιζης.

Ἐρεύνησαν πανταχοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἀνεκάλυψαν.

— Ποῦ εἶναι ὁ θυρωρός; ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς.

— Ἔδεσα αὐτόν εἰς τὰς κιγκλίδας, εἶπεν ὁ Γκιζης.

— Ἐρωτήσατε αὐτόν, ἐξ ἀδελφε.

— Δὲν θὰ ἀπαντήσῃ.

— Μπᾶ! Ὀλίγη φωτιὰ εἰς τὰς κνήμας, εἶπεν ὁ βασιλεὺς μειδιῶν, καὶ θὰ ὀμιλήσῃ.

Ὁ Ἐρρίκος, ὅστις μὴ κατορθώσας νὰ μάθῃ τι παρὰ τοῦ Γερμανοῦ, εἶχεν ἐπὶ τέλους ἀκολουθήσῃ τοὺς ἄλλους, ἔδραμε νὰ ἰδῇ ἀπὸ τοῦ παραθύρου.

— Δὲν εἶναι, εἶπεν.

— Ποῖος τὸν ἔλυσεν; ἠρώτησεν ὁ Γκιζης.

— Σατανᾶ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεὺς, οὐδὲν θὰ μάθωμεν.

— Πράγματι, εἶπεν ὁ Ἐρρίκος. Βλέπετε δὲ καλῶς, βασιλεῦ, ὅτι οὐδὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ σύζυγός μου καὶ ἡ νόμφη τοῦ κυρίου Γκιζης ἦσαν ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ.

— Εἶναι ἀληθές; εἶπεν ὁ Κάρολος. Ἡ Γραφὴ διδάσκει ὅτι τρία τινὰ δὲν ἀφίνουσιν ἴχνη: τὸ πτηνόν ἐν τῷ αἰθέρι, ὁ ἰχθύς ἐν τῷ ὕδατι, καὶ ἡ γυνή... Ἄ! ὄχι! ἀπατώμαι. Ὁ ἀνὴρ ἐν...

— Ὡστε, εἶπεν ὁ Ἐρρίκος, τὸ καλλίτερον τὸ ὁποῖον ἔχομεν νὰ κάμωμεν...

— Εἶναι, εἶπεν ὁ Κάρολος, ἐγὼ μὲν νὰ θεραπεύσω τὸν μῶλωπά μου· σεῖς δὲ Ἀνζιού νὰ σπογγίσετε τὴν κομπόσταν, καὶ σεῖς Γκιζης νὰ καθαρίσετε τὸ λίπος τοῦ ἀγριοχοίρου.

Καὶ ἐξῆλθον ἀφέντες τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἀνοικτήν. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν ὁδὸν *Ἀγίου Ἀρτωρίου*:

— Ποῦ πηγαινέτε, κύριοι; εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰς τοὺς δούκας τοῦ Ἀνζιού καὶ τῆς Γκιζης.

— Μεγαλειότατε, πηγαινόμεν εἰς τοῦ Ναντουλλιέ, ὁ ὁποῖος μᾶς περιμένει νὰ

δειπνήσωμεν, ἐμὲ καὶ τὸν ἐξάδελφόν μου τῆς Λορραίνης. Ἄν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης εὐαρεστήται νὰ ἔλθῃ μαζί μας;

— Ὅχι. Εὐχαριστῶ. Ἡμεῖς λαμβάνομεν τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν. Θέλετε ἕνα τῶν δαδούχων μου;

— Ὅχι. Εὐχαριστοῦμεν, Μεγαλειότατε, ἔσπευσε νὰ εἰπῇ ὁ δούξ τοῦ Ἀνζιού.

— Καλά!... Φοβεῖται μὴ διατάξω νὰ τὸν κατασκοπεύουν, ἐπιθύρουν ὁ Κάρολος εἰς τὸ οὖς τοῦ Ἐρρίκου τῆς Ναβάρρας.

Εἶτα, λαβὼν τὸν τελευταῖον τοῦτον ἐκ τοῦ βραχίονος,

— Ἐλα μαζί μου, Ἐρρικέττο, εἶπε, θὰ σὲ δειπνήσω ἀπόψε.

— Καὶ δὲν θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ Λουβρον; ἠρώτησεν ὁ Ἐρρίκος.

— Ὅχι. Ἐλα μαζί μου, ἀφοῦ σοῦ τὸ λέγω. Ἐλα.

Καὶ ἔσυρε τὸν Ἐρρίκον διὰ τῆς ὁδοῦ *Geoffroy - Lasnier*.

ΔΣΤ'.

ΜΑΡΙΑ ΤΟΥΣΣΑΙ.

Διαβάντες τὰς ὁδοὺς *Geoffroy-Lasnier, Garnier-sur-l'Eau* καὶ *Barres*, οἱ δύο βασιλεῖς εἰσῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν *Mortellerie*, ὅπου ἐστάθησαν ἐνώπιον ἀπομεμονωμένης τινὸς οἰκίας, κειμένης ἐν μέσῳ κήπου ἔχοντος ὑψηλοῦς τοίχους.

Ὁ Κάρολος σύραξ ἐκ τοῦ θυλακίου του μικρὸν τι κλειδίον, ἠνέφξε τὴν θύραν, ἣν ἐπανέκλεισεν, ἀφοῦ εἰσῆλθε μετὰ τοῦ Ἐρρίκου καὶ τοῦ δαδούχου.

Μικρὸν τι παράθυρον ἐφωτιζετο. Ὁ Κάρολος ἔδειξεν αὐτὸ μειδιῶν εἰς τὸν Ἐρρίκον.

— Μεγαλειότατε, δὲν ἐννοῶ, εἶπεν οὗτος.

— Τώρα θὰ ἐννοήσῃς, Ἐρρικέττο.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Κάρολος, εἶχε τὸ ὄψος τὸσφ γλυκῦ, τὸσφ διάφορον τοῦ συνήθους, ὥστε ὁ Ἐρρίκος ἔμεινεν ἐκθαμβος.

— Ἐρρικέττο, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, δὲν σοὶ εἶπον ὅτι ἐξερχόμενος τοῦ Λουβρου, ἐξέρχομαι τῆς κολάσεως; Ἐ! ὅταν εἰσέρχωμαι ἐδῶ, εἰσέρχομαι εἰς τὸν Παράδεισον.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ὁ Ἐρρίκος, εἶμαι εὐτυχής, διότι ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης με ἔκρινεν ἀξίον νὰ τὴν συνοδεύσω εἰς τὸν οὐρανόν.

— Ἡ ὁδὸς εἶναι στενή, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀρχίσας ν' ἀναβαίνειν μικρὰν τινὰ κλίμακα. Τοῦτο δὲ ὅπως ἡ σύγκρισις εἶναι καθ' ὅλα ἀκριβής.

— Καὶ ποῖος εἶναι ὁ τὴν εἴσοδον τῆς Ὑμετέρας Ἐδῆμ φυλάττων ἄγγελος, βασιλεῦ;

— Τώρα θὰ τὸν ἰδῆς, ἀπάντησε Κάρολος ὁ Θ'.

Καὶ ποιήσας σημεῖον τιεῖς τὸν Ἐρρίκον ὅπως τὸν ἀκολουθήσῃ ἀσφορητῶ, ἠνέφξε τὴν θύραν τινὰ, εἶτα δευτέραν, ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς ὁποίας ἔστη, εἰπὼν:

— Ἰδέ!

Ὁ Ἐρρίκος ἐπλησίασε καὶ εἶδεν ἐν τῶν θελκτικωτέρων θεαμάτων.

Νεῆνις δεκαοκταέτις περίπου ἐκοιμάτο, τὴν κεφαλὴν ἔχουσα ἐστηριγμένην ἐπὶ μικρᾶς κλίνης, ἐν ἣ παιδίον τι ἐκοιμάτο ἐπίσης, οὐτινος τοὺς μικροὺς πόδας ἐκρά-

τει ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, παρὰ τὰ χεῖλη τῆς, ἐνῶ ἡ μακρὰ καὶ χρυσὴ κόμη τῆς ἐκυμάνετο λυτῆ.

Θὰ τὴν ἐξελάμβανέ τις ὡς εἰκόνα τοῦ Ἀλβάνη, παριστώσαν τὴν Παρθένον καὶ τὸν Ἰησοῦν βρέφος.

— ὦ! Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας, ποῖον εἶναι τὸ θελκτικὸν τοῦτο πλάσμα;

— Ὁ ἄγγελος τοῦ παραδείσου μου, Ἐρρικέττο, ὁ μόνος ὅστις με ἀγαπᾷ, δι' ἐμὲ αὐτὸν καὶ μόνον.

Ὁ Ἐρρίκος ἐμειδίασε.

— Ναί, δι' ἐμὲ, διότι με ἠγάπησε πρὶν ἢ μάθῃ ὅτι εἶμαι βασιλεὺς.

— Καὶ ἀφοῦ τὸ ἔμαθε;

— Ἐξαιουθεῖ νὰ με ἀγαπᾷ. Κρίνε μόνος.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπλησίασεν ἡσυχῶς καὶ ἀπέθετο ἐλαφρὸν ἀσπασμὸν ἐπὶ τῆς ροδίνης παρειᾶς τῆς νεάνιδος, ἣτις ἀφουπνισθεῖσα:

— Κάρολε! ἐπιθύρσει.

— Βλέπεις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Μὲ ὀνομάζει Κάρολον. Ἡ βασιλίσσα λέγει: Μεγαλειότατε.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ἡ νεῆνις δὲν εἶσθε μόνος, βασιλεῦ μου;

— Ὅχι, ἀγαθὴ μου Μαρία. Ἡθέλησα νὰ σοῦ φέρω ἕνα ἄλλον βασιλέα, εὐτυχέστερον ἐμοῦ, διότι δὲν ἔχει στέμνα, δυστυχέστερον ὅμως ἐμοῦ, διότι δὲν ἔχει μίαν Μαρίαν Τουσσαί. Ὁ Θεὸς ἔκαμεν ἰσορροπίαν.

— Μεγαλειότατε, εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας; ἠρώτησεν ἡ Μαρία.

— Αὐτὸς ὁ ἴδιος, τέκνον μου. Πλησίασε Ἐρρικέττο.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας ἐπλησίασεν. Ὁ δὲ Κάρολος λαβὼν τὴν δεξιάν του εἶπε:

— Ἰδέ τὴν χεῖρα ταύτην, Μαρία. Εἶναι ἡ χεῖρ ἀγαθοῦ ἀδελφοῦ καὶ εἰλικρινοῦς φίλου. Ἄνευ αὐτοῦ σήμερον, ὁ υἱός μας θὰ ἦτο ὄρφανός πατρός.

Ἡ Μαρία ῥῆξασα κραυγὴν ἐγονυπέτησε, καὶ λαβοῦσα τὴν χεῖρα τοῦ Ἐρρίκου τὴν ἠσπᾶσθη.

— Κάλλιστα, Μαρία, κάλλιστα! εἶπεν ὁ Κάρολος.

— Καὶ τί ἐπράξατε ὅπως τὸν εὐχαριστήσετε, βασιλεῦ;

— Ἀπέδωκα αὐτῷ τὰ ἴσα.

Ὁ Ἐρρίκος παρστήρησε τὸν Κάρολον ἐκθαμβος.

— Ἡμέραν τινὰ θὰ μάθῃς τί ἐννοῶ, Ἐρρικέττο, εἶπεν ὁ βασιλεὺς. Τώρα ἔλα νὰ ἰδῆς.

Καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην τοῦ παιδός, ὅπερ ἐξηκολούθει κοιμώμενον.

— Ἐ! εἶπεν, ἂν τὸ εὐτραφέες τοῦτο παιδίον! ἐκοιμάτο εἰς τὸ Λουβρον, ἀντὶ νὰ κοιμάται ἐδῶ, ὅποια μεταβολαὶ θὰ ἐπῆρχοντο καὶ τώρα καὶ εἰς τὸ μέλλον!

— Βασιλεῦ, εἶπεν ἡ Μαρία, ἄς μὴ δυσσευστηθῇ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, ἀλλὰ προτιμῶ νὰ κοιμάται ἐδῶ. Κοιμάται καλλίτερα.

— Ἄς μὴ ταράξωμεν λοιπὸν τὸν ὕπνον

1. Τὸ παιδίον τοῦτο ἦτο ὁ μετὰ ταῦτα διάσημος δούξ τῆς Ἀγγουλέμης.

του. Εἶναι τόσφ καλὸν νὰ κοιμᾶται τις ὅταν δὲν βλέπῃ ὄνειρα.

— Καὶ λοιπὸν! βασιλεῦ, εἶπεν ἡ Μαρία δεῖξασα μίαν τῶν θυρῶν.

— Ἐχεις δίκαιον, Μαρία, εἶπεν ὁ Κάρολος. Ἄς δειπνήσωμεν.

— Φίλτατέ μοι Κάρολε, εἶπεν ἡ Μαρία, θὰ εἶπῃς εἰς τὸν βασιλέα τὸν ἀδελφόν σου νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ἔ;

— Καὶ διατί;

— Διότι ἀπέπεμψα τὰς ὑπηρετριάς μας. Μεγαλειότατε, ἐξηκολούθησεν ἡ Μαρία ἀποτεινομένη εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ναβάρρας, ὁ Κάρολος θέλει νὰ τὸν ὑπηρετῶ ἐγώ.

— Εἰς τὴν πίστιν μου! εἶπεν ὁ Ἐρρίκος, τὸ πιστεύω.

Καὶ οἱ δύο ἄνδρες μετέβησαν εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὡς ἠκολούθησε καὶ ἡ μήτηρ, ἀφοῦ ἐκάλυψε διὰ τινος θερμοῦ ὑφάσματος τὸν μικρὸν Κάρολον, ὅστις ἐξηκολούθει νὰ κοιμᾶται βαθέως.

— Εἶναι δύο μόνον παροψίδες! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Ἐπιτρέψατε, εἶπεν ἡ Μαρία, νὰ ὑπηρετήσω τὰς Ὑμετέρας Μεγαλειότητας.

— Ἄ! ὄχι, κάθησαι ἐδῶ εἰς τὴν μέσην.

Μετὰ τὸ δεῖπνον, ὁ μὲν Κάρολος ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά του μετὰ τῆς Μαρίας, ὁ δὲ Ἐρρίκος κατεκλίθη ἐπὶ τινος ἀνκλιντροῦ, ὅπου δὲν ἐβράδυνε νὰ κοιμηθῇ, καθ' ὅσον ὁ Κάρολος πρὶν ἀποσυρθῆ τῷ ἐσύστησε θερμῶς νὰ μὴ ἐξέλθῃ καὶ ἰδίως νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Λουβρον μόνος.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Κάρολος ἐγερεθὲς ἀφύπνισε καὶ τὸν Ἐρρίκον, ὅστις τὸν ἠκολούθησε σύννοος.

Εἰς τῶν εὐπατριδῶν, ὡς εἶχε διατάξει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, περιέμεναν αὐτοὺς κρατῶν τοὺς ἵππους των ἐκ τῶν χαλινῶν, παρὰ τὴν Βασιλλίην.

Οἱ δύο βασιλεῖς ἱππεύσαντες, ἐξῆλθον διὰ τοῦ κήπου Ἀρβαλέτ καὶ ἠκολούθησαν τὰ ἐξωτερικὰ βουλευδάρτα.

— Ποῦ πηγαίνομεν; ἠρώτησεν ὁ Ἐρρίκος.

— Νὰ ἴδωμεν, ἀπάντησεν ὁ Κάρολος, ἂν ὁ δούξ τοῦ Ἀνζιού ἦλθε μόνον διὰ τὴν δέσποιναν τοῦ Κονδέ, ἢ ἂν πρὸς τοῦτο ὤθησεν αὐτὸν καὶ ἡ φιλοδοξία.

Ὁ Ἐρρίκος οὐδὲν ἐννοήσας ἠκολούθει σιωπηλός.

Ὅταν ἐφθασαν εἰς τὰ *Τείματα*, ὁ Κάρολος ἔδειξεν εἰς τὸν Ἐρρίκον ἐν μέσῳ τῆς προῖνης ὀμίχλης ἐπίππους τινὰς περιτετυλιγμένους εἰς ποδήρεις μανδύας καὶ φέροντας πῖλους ἐκ διφθερῶν. Καθ' ὅσον δὲ οὗτοι προχωροῦντες διεκρίνοντο καλλίτερον, ἐφαίνετο καὶ ἕτερός τις ἐπίππος ἐπίσης καὶ φέρων ποδήρη φαῖον μανδύκην καὶ γαλλικὸν πῖλον, ὅστις συνδιελέγετο μετ' αὐτῶν.

— Ἄ! ἄ! τὸ ὑπόπτειον, εἶπεν ὁ Κάρολος μειδιῶν.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ὁ Ἐρρίκος, ἂν δὲν ἀπατώμαι, ὁ ἵππεὺς ἐκεῖνος εἶναι ὁ δούξ τοῦ Ἀνζιού.

— Αὐτὸς ὁ ἴδιος, εἶπεν ὁ Κάρολος. Ἀλλὰ, παραμέρισε ὀλίγον, Ἐρρικέττο, διότι δὲν θέλω νὰ μᾶς ἰδῇ.

— Ἀλλὰ, οἱ ἄλλοι;

— Είναι οί προσβεβηταί τῆς Πολωνίας, εἶπεν ὁ Κάρολος, καὶ ἐν τῇ ἀκολουθοῦσῃ αὐτοὺς ἀμάξῃ ὑπάρχει ἐν στέμμα. Τώρα πηγαίνομεν, Ἐρρικέττο· Εἶδον πᾶν ὅ,τι ἤθελον... Καὶ ἐπανέλαβον τὴν ὁδὸν τῆς πόλης τοῦ Τέμπλου.

[Ἐπιτεταὶ συνέχεια.]

Η ΛΟΥΟΜΕΝΗ ΧΑΝΟΥΜΙΣΣΑ

ὑπὸ ΛΕΪΑΑ - ΧΑΝΟΥΜ.

(Συνέχεια ἰδὲ προηγουμένου φύλλον).

Ἡ νεάνις, ἔχουσα τὰς παρειὰς καὶ τὸ ἐπανωφόριον ῥοδόχροα ὡς τὸ ὄνομά της— ἡ Γκιούλ προετίμα νὰ φέρῃ τὸ χρῶμα τοῦτο μᾶλλον πάσης ἄλλης ἀποχρώσεως— ἔτρεχε καλπάζουσα ἐν τῷ μέσῳ τῶν δούλων της, ὑπερτεροῦσα αὐτὰς διὰ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ πλούτου τοῦ χρυσοκεντήτου μανδύου της, ὅπως ἡ βασίλισσα τῶν ἀνθρώπων ἀμυροῖ τὸ κάλλος τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς.

Ἡ τροφός, ἐντελῶς ἰλαρυνθεῖσα, τῇ προσμειδίᾳ μακρόθεν, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ ὅτι τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο πλάσμα, τὸ τοσοῦτον ἀνθηρὸν καὶ ἀμερίμνον, εἶχεν ἤδη τρωθῆ τὴν καρδίαν καὶ θὰ ἐμειδία, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ ἐμελλε νὰ ὠχρηῇ ὑπὸ τὰς ἠθικὰς βασάνους, ἅς προξενεῖ τὸ πάθος εἰς τὴν ψυχὴν, ἣν ἠδυνήθη νὰ κυριεύσῃ.

Δὲν ἐθεώρει πλέον ἡ νεάνις τὴν διὰ μελανῶν βράχων τραχυνομένην ἐξοχὴν, τὴν διὰ πρασίνου βρύου καὶ φυτῶν ἀναρριχωμένην, καὶ καλυπτομένην ὑπὸ ἐκτεταμένων λειμῶνων ἢ διακοπτομένην ὑπὸ ῥυάκων ἀργυροειδῶν ἢ εἰκῶν, ἣν τοσοῦτον ἐθαύμασε τὴν προτεραιάν, παρήρχετο ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της χωρὶς νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν της, καὶ ὅμως ἐνεκα ταύτης τῆς ὠραίας πρωίας τοῦ Μαΐου ἢ ὁδὸς τῆς Προύσης ἦτο μυριακίς θαυμασιωτέρα ἢ ἐν μέσῳ τῆς ζοφερᾶς νυκτός.

Ἀνησχοίει εἰς τὸν ἐλάχιστον κρότον, ἔμενον ἀφηρημένη καὶ μὲ ἀσταθὲς βλέμμα, διότι ἠσθάνετο ἤδη ἡ Γκιούλ τὰς πρώτας προσβολὰς τοῦ πάθους, ὅπερ καταβιβρώσκει τὰς νεαρὰς καρδίας... Μὴ εὐχαριστουμένη πλέον ἐν τῷ θαυμασίῳ περιβλήματι, δι' οὗ περιέβαλλεν αὐτὴν ἡ φύσις, ἀδιαφοροῦσα πρὸς πᾶν, πλὴν τῆς μόνης ιδέας, ἣτις ἐπιμόνως παρίστατο εἰς αὐτὴν, οὐδόλως ἰλαρύνετο ὑπὸ τῶν γελῶτων τῶν κορασιδῶν, οὐδὲ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν τῆς τροφοῦ λόγων, ἢ ὑπὸ τοῦ ταχέως καλπάζοντος, ἄτινα πάντα οὐδόλως ἰσχυοῦν ὅπως διαλύσωσι τὴν ὀπτασίαν, ἣτις διήρχετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, ὁσάκις ἡμιέλειεν αὐτοῦς.

— Νὰ ἡ Προύσα μὲ τὰ σπίτια της καὶ τὰ κόκκινα κεραμιδιὰ της! ἀνεφώνησεν ἡ Ναζίκ, ὅτε ἐν τῇ στροφῇ δεινροστοιχίας πλατάνων ἢ μικρὰ πόλις ἐφάνη ὑπεράνω χλοεροῦ παραπετάσματος. *Maasa.l.ár!* (εὐγε!) πόσον χαίρομαι διότι γυρίζω πίσω εἰς τὸ χαρῆμι καὶ δὲ μὲ μέλει πολὺ οὔτε γιὰ τὴ Φατμά - Χανούμ, οὔτε γιὰ τὸν Ἰτζεδίν - Ἐφέντη αὐτὴ τὴν ὥρα. Τὰ ποῖα πικρὰ μαλλώματα δὲ θὰ νάναι τίποτε κοντὰ εἰς τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἀνησυχίαν

τῆς χθεσινῆς βραδυᾶς. *Ἡ γυναῖκες δὲν πρέπει νὰ βγαίνοιν ἔξω ὑστερ' ἀπ' τὸ βασιλεῖμα τοῦ ἡλίου*: αὐτὸ προστάζει ὁ μουσουλμανικὸς νόμος, καὶ ὅποιος παρακούσῃ αὐτὴ τὴν προσταγὴν παιδεύεται εὐθύς... Ἐμπρός, κορίτσι, ἀκόμη μιὰ ὑστερινὴ φρουσιὰ εἰς τ' ἀλογά σας καὶ φτάσαμε εἰς τὰς πόρτας τοῦ χαρμεῖου...

Καὶ τῷ ὄντι μόλις ἀπείχον πλέον τριάκοντα μέτρα ἀπὸ τοῦ κονακίου τοῦ ἐνοικιασθέντος ὑπὸ τοῦ Ἰτζεδίν. Αἱ δούλαι, βρυνθεῖσαι τὴν μακρὰν ἰππασίαν, οὐδὲν ἄλλο ἐπόθουν ἢ νὰ φθάσωσιν ὅσον τάχις. Ἐπετάχυναν λοιπὸν τὸ βῆμα τῶν ἰππῶν των καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου οἱ ὑπηρέται, ἐκπλαγέντες διὰ τὴν τοσοῦτον ταχέαν ἐπιστροφὴν, προσῆλθον καὶ ἐκράτησαν τοὺς χαλινούς, καὶ τὰς ἐβούθησαν νὰ καταβῶσιν.

Παρὰ τὸν ὠραῖον ἡλίου, ὅστις ἔλαμπε διὰ τῶν λεπτῶν δικτυωτῶν, ἔκλεισαν τὰ παραπετάσματα, ἐξέβαλον τὰ στρώματα ἐκ τῶν ἐρμαρίων ἢ στρωματοθηκῶν καὶ τὰ ἦπλωσαν ἐπὶ τῶν ψιθῶν τῶν μεγάλων προθαλάμων.

Ἡ Ναζίκ διέταξε νὰ παραθέσωσι καλὸν πρόγευμα ἐπὶ τῶν μεγάλων δίσκων, τῶν διὰ κηρωτοῦ ὑφάσματος ἐπικεκαλυμμένων, διότι αἱ δούλαι ἠδύναντο νὰ κατακλιθῶσι μετὰ τὸ φαγητὸν καὶ νὰ κοιμηθῶσι μέχρι τῆς ἐσπέρας.

Ἡ τροφός τῆς Γκιούλ, ὡς φαίνεται, εἶχε μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ἔνθερον λατρεῖαν πρὸς τὸν ὕπνον. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰς θερμὰς ἡμέρας τοῦ Μαΐου ὁ μετὰ μεσημβρίαν ὕπνος εἶναι ἀπαραίτητος, καὶ ἂν ἔκρουε τις τὴν θύραν τοῦ χαρμεῖου ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, βεβαίως θ' ἀνεπήδα ὅλως ἔντρομος, ἀπαράλλακτα, ὅπως καὶ κατὰ τὸ μεσονύκτιον.

Πᾶσαι αἱ γυναῖκες ἐξεδύθησαν, ἀντήλαξαν δὲ τὸ λινοῦν *ἀντερί* καὶ τὸ κεντητὸν ἐπανωφόριόν των μὲ λευκὸν μέγαν χιτῶνα παρεμφερῆ ἐκεῖνῳ, ὃν ἐφόρουν αἱ Ῥωμαῖαι δέσποιναι, ἰμάτιον ποδιῆρας καὶ διαφανές, ὅπερ αἱ Ὄθωμανίδες μεταχειρίζονται ἐν τῇ ἐξοχῇ ἀντὶ τοῦ *φρατζέ*. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν προσευχὴν, αἱ δούλαι ἐξηπλώθησαν παρ' ἀλλήλαις ἐπὶ στρωμάτων περικεκαλυμμένων μὲ γάζαν τῆς Προύσης καὶ μετ' ὀλίγον ἐβυθίσθησαν πᾶσαι εἰς ὕπνον βαθύν.

ΙΕ'

Ὁ Ἀβδούλ - Μετζίτ εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὸ μέγαρόν του λίαν τεταραγμένος. Ἡ ἀκροσφαλὴς υἡγεία του, ἡ νευρικὴ κατάστασις του δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τὸν κόπον καὶ τὰς συγκινήσεις, καὶ ἀληθῶς εἶπεν οὔτε τούτων οὔτε ἐκείνων δὲν ἦτο ἐσπερημένος τὴν νύκτα ἐκείνην.

Νὰ βλέπῃ τὴν Γκιούλ - Χανούμ τόσο πλησίον του, νὰ αἰσθάνηται τὴν νεαράν ἐκείνην καὶ ἀφελῆ ψυχὴν διανοιγομένην πρὸς ἔρωτα, ὅστις ἀφεύκτως ἤθελε τῇ ἀποβῆ ὀλέθριος, ταῦτα βεβαίως υπερῆρκον ἵνα ἐμβάλωσι τὸν σουλτάνον εἰς ἀθυμίαν καὶ νὰ τὸν καταβάλωσι. Σχεδὸν εἶχεν ἐλπίζει ὅτι τὸ πρὸς τὴν νεάνίδα αἰσθημὰ του ἤθελε περιορισθῆ εἰς αἰσθημὰ συμπα-

θὲς καὶ πατρικόν, ἐπὶ δὲ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐξεκίνησεν ἔφιππος, ὅτε εἶδε τὸν οὐρανὸν σκυθρωπάζοντα.

Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ τὴν σώσῃ ἐκ τοῦ κινδύνου ὠδήγει μόνη τὰ βήματά του, καὶ ἂν ἠδύνετο νὰ προμαντεύσῃ ὅτι ἡ ὄψις του ἠδύνετο νὰ κάμῃ βαθυτάτην ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς Γκιούλ - Χανούμ ἴσως δὲν ἤθελεν ἀναχωρήσει, προτιμῶν ν' ἀναθέσῃ εἰς τὸν Ἀλλάχ τὴν ὑπὲρ τῆς τοσοῦτον προσφιλοῦς ὑπάρξεως φροντίδα μᾶλλον ἢ τοῦ νὰ τὴν συντριψῇ διὰ παντός μὲ ἔρωτα ἀτυχῆ. Ἔως τότε ὁ σουλτάνος οὐδέποτε εἶχε συλλογισθῆ ὅτι αἱ γυναῖκες του ἠδύναντο νὰ πάθωσιν ἐκ τῆς ἐκτου ἀδιαφορίας ἢ ἐκ τῆς ἰδίως αὐτοῦ ἐγκαταλείψεως. Προσφερόμενος, ὡς προσφερόμεθα πρὸς τὰ ἄνθη, ὧν ἡ γλυκεῖα εὐωδία τὸν ἐμέθυσκεν ἐπὶ μίαν ἡμέραν, τὰς ἀπέριπτε τὴν ἐπιούσαν ἀμερίμνωσιν καὶ ἄνευ τύψεως συνειδότος· ἀλλ' ὅτε εἶδε τὴν Γκιούλ - Χανούμ μειδιῶσαν αὐτῷ καὶ θεωροῦσαν αὐτὸν μὲ ἔκφρασιν ἀπείρου ἀγάπης, εἰλικρινοῦς καὶ ἀμερίστου, τέλος ὅτε ἠσθάνθη ὅτι ἠγάπατο, — ἐνεθυμήθη δὲ καὶ τὴν ὀπτασίαν τοῦ Τουρκικοῦ λουτροῦ, τὸ τέλειον ἐκεῖνο κάλλος ἐνούμενον μετ' ἀγνῆς ψυχῆς ἰν' ἀρέσῃ αὐτῷ, — ἐφοβήθη. ἠσθάνθη ὅλην τὴν λύπην, ἣν ἐμελλε νὰ προσξενήσῃ εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνην, ἣτις δὲν ἐδοκίμασεν ἀκόμη, τί ἐστὶ πόνος ἢ ἀπογοήτευσις.

Ἡδύνατό ποτε νὰ ἐλπίσῃ ὅτι θὰ εἰσαγάγῃ τὴν υπερῆφανον Γκιούλ εἰς τὸ χαρῆμίον του, ὅθεν ἦτο ὅλως ἀποκεκλεισμένη ἢ αἰδῶς, καὶ ἔθνα ἡ ζηλοτυπία καὶ ἡ τυραννία τῶν σουλτανίδων οὐδόλως ἤθελον φεισθῆ αὐτῆς;

Ὅτε εὐρέθη μόνος ἐντὸς τοῦ θαλάμου του, ἐπεστροφένου τοὺς τοίχους δι' ἐρυθρὰς λειομετάξης πλήρους χρυσοῦν ἀνθέων, ἐξηπλωμένος ἐπὶ *σοφά* ἐξ ὀλοσηρικοῦ, ὁ Ἀβδούλ - Μετζίτ παρέβαλεν ἐαυτὸν πρὸς τὸν πτωχότατον καὶ ἀθλιέστατον τῶν ὑπηκόων του. Πρώτην ἤδη φορὰν ἐν τῷ βίῳ του ἦτο ἐρωτευμένος καὶ ἠσθάνετο ὅτι ἡ γυνὴ — τὸ κατώτερον τοῦ ἀνδρός ὃν ἐκεῖνο, — δύναται νὰ καταστῇ αἰφνης τὸ συμπλήρωμα καὶ ὁ τροπὸς ὑπάρξεως κορσεθείσης ἤδη ἠδονῶν.

Ἐβλεπε τὴν εὐδαιμόνιαν ἐγγὺς ἐαυτοῦ, καὶ ὅμως τῷ ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα ὅπως δράξῃται αὐτῆς! Δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα, ὡς ὁ ποιητὴς αὐτοῦ Φαῖδ, νὰ δώσῃ εἰς ἐκείνην, ἣν ἠγάπα, τὴν στέγην του, τὸ ὄνομα καὶ τὸν πλοῦτόν του· πᾶν ὅ,τι ἠδύνετο νὰ προσφέρῃ εἰς ἀτάλλαγμα τῆς ἀγάπης της ἦτο ἡ ἀτιμία.

Ὁ σουλτάνος ἐξηρτᾶτο ἐκ τῶν γυναικῶν του, τῶν εὐνοῦχων του καὶ ἔτι, αὐτῶν τῶν νόμων του, ἐπομένως δὲν ἠδύνετο ν' ἀποτινάξῃ τὸν ζυγόν, εἰς ὃν ὑπέβαλέ τὴν βασιλείαν του· ὁ ἔσχατος τῶν Μουσουλμάνων εἶναι μᾶλλον ἐλεύθερος αὐτοῦ.

Στηρίζων δὲ τὸ μέτωπον διὰ τῆς χειρὸς, καταβεβλημένος ὑπὸ παραδόξου παθῆματος, τοσοῦτον κινωφανοῦς εἰς τὴν βεβαρημένην ψυχὴν τῆς Γκιούλ, ὁ Ἀβδούλ - Μετζίτ ἐγέλα γέλωτα πικρὸν.

— Εἰς τί χρησιμεύει ἡ ἰσχύς, ἔλεγε

καθ' ἑαυτόν. ὅταν δὲν δύνωται νὰ σοὶ πορίσῃ τὴν γλυκυτάτην τῶν ἀπολαύσεων, τὸν πολυτιμότεον τῶν θησαυρῶν; Τί ὠφελεῖ ἡ δόξα, ὅταν δὲν ἀκτινοβολῇ ἐπὶ τοῦ προσφιλῆς μετώπου, καὶ τί εἶναι ὁ βίος ὅταν παρέρχεται μακρὰν ἐκείνης, ἣν λατρεύει τις; Νὰ ἦναι τις σουλτάνος, ὁ πλουσιώτατος, ὁ ἰσχυρότατος καὶ ὁ σεβαστότατος τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ νὰ φθονῇ πτωχὸν καὶ προγεγραμμένον ποιητὴν ἀγνωστον, δυστυχῆ, μεθ' οὗ νὰ ἦναι πρόθυμος ν' ἀνταλλάξῃ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ βασιλείον του!...

Διατὶ ν' ἀκολουθῆσω τὴν νέαν ἐκείνην; ἔλεγε πάλιν μὴπως ἐλησμόνησα ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὰς ἀλύσεις, αἰτινες μὲ δεσμεύουσιν ἐπὶ τοῦ θρόνου τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὅσον αἱ δεσμεύουσαι τὸν ἐπάρατον κατὰδικον; Διατὶ νὰ μ' ἐρωτήσῃ τίς ἤμην, καὶ διατὶ νὰ ἔχω τὴν ἀδυναμίαν νὰ τὴν ἀφήσω νὰ τὸ μαντεύσῃ;

[Ἐπειτα συνέχισα]

K.

ΠΙΣΤΟΛΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

[Ἀναμνηστικὸς τῆς περιπέτεις Ἐκτίσεως ἐπὶ τῆ ΚΕ' Μαρτίου]

Τὰ πλήθη συνωστίζοντο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πολυτεχνείου, ἐν ἣ ἔτελεῖτο ἡ ἐκθεσις τῶν μνημείων τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος· καὶ ἦτο ἡμέρα ἐορτάσιμος διὰ τὸν λαόν, διότι ἐπετρέπετο, αὐτῷ ἐλευθέρως καὶ δωρεάν, νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ νὰ θαυμάσῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ κειμήλια τοῦ ἔθνους.

Πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς γένους ἀνθρώποι, ἀναμιξ, ἀπετέλουν ἡμικύκλια πρὸ ἀξιοθαυμάστου τινὸς ἱστορικοῦ ἀντικειμένου, πρὸ τῆς εἰκόνας μεγάλου ἀρχηγοῦ, ἡ πρὸ τοῦ ξίφους ἥρωος φιλέλληνος· ἴσταντο δὲ ἄφωνοι καὶ συγκινημένοι, ἵνα ἀκροασθῶσι τῶν λόγων αὐτοκλήτου τινὸς ἱστορικοῦ, ἀφηγουμένου παντοῖα ἀνέκδοτα, ἀναγόμενα εἰς τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἦτο πρὸ αὐτῶν ἐκτεθειμένον.

Καὶ ἠκροῶντο πάντες μετὰ σεβασμοῦ τῆς διηγήσεως τῶν ἐξαισιῶν ἐκείνων ἀνδραγαθιμάτων, εἰς ἃ εἶχον λάβει μέρος, τοῦ ἐνὸς ὁ πατήρ, ἡ ὁ πάππος τοῦ ἑτέρου.

Εἶτα δὲ ὁ ὄμιλος καταλίπων τὴν θέσιν τοῦ εἰς νέους ἐπισκέπτας, ἐκινεῖτο, ὅλος ὅμῳ, ἵνα θαυμάσῃ ἄλλο πάλιν ἱερὸν λείψανον καὶ ἀκροασθῇ ἄλλης συγκινητικωτέρας ἱστορίας.

*

Μεταξὺ ὅλων ἐκείνων τῶν ἐπισκεπτῶν, παρηκολούθουν μετὰ προσοχῆς διὰ τῶν βλέμμάτων μου, γέροντα πολίον καὶ ἐρρυτιδωμένον, κρατοῦντα εὐλαβῶς διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὸν ἐφθαρμένον πῖλόν του, ἐνῶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἠρειδετο ἐπὶ ὀζῶδους χονδρῆς βακτηρίας. Κατ' ἀρχὰς πάντες παρεμέριζον πρὸ τοῦ ἐρειπίου ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἀφίνοντες αὐτῷ ἐλευθέρην τὴν διόδον· ἀλλ' εἶτε διότι ὁ γέρον δὲν ἠννοεῖ τὴν ἀπονεμομένην αὐτῷ τιμὴν, εἶτε διότι δὲν ἤθελε νὰ ἐπωφεληθῇ αὐτῆς, ἀπέμενε πάντοτε ὀπισθεν τῶν ἄλλων.

Καὶ ἐνῶ ἐκείνοι τὸν ἐλησμόνου, ἐπιδιδόμενοι εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐκθεμάτων,

ἐγὼ παρεῶρων ταῦτα, ἀφοῦ μάλιστα τοσάκις τὰ εἶχον ἰδῆ, ἵνα μελετήσω τὸ ζῶν ἐκεῖνο μνημεῖον τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος.

Οὐδ' ἡ θέα ἐν τούτοις, οὐδ' ἡ ἀκρόασις τῶν σχετικῶν διηγήσεων, προῦξένουν τὴν ἐλαχίστην ἐντύπωσιν εἰς τὸν προσβύτην. Οἱ ὀφθαλμοὶ του, οἱ θολοὶ καὶ δακρυβρεκτοὶ οὐδαμῶς ἀνεπαύοντο, ἀλλ' ἐπλανῶντο νοητῶς περὶ ἡμᾶς· εἶτα δ' ἀκαριαίως, ὡς φερόμενοι ὑπὸ μαγνητικῆς δυνάμεως, ἐστρέφοντο καὶ προσηλοῦντο πλκγίως εἰς ἀγνωστόν τι σημεῖον. Τότε τὰ χεῖλη του τὰ συστελλόμενα βιαίως, ἵνα συγκρατήσωσι φθόγγον τινα ἢ στεναγμόν, ἠνοίγοντο ἀδιοράτως, καὶ μετὰ τῆς βαρείας καὶ ἠχώδους ἀναπνοῆς του, βεβαίως συνανήρχετο ἐκ τοῦ στήθους του ἔννοιᾶ τις μεστή αἰσθήματος καὶ πόνου!

Οὐδὲν ἠδυναμην νὰ ἐννοήσω.

Ἐπασχεν ὁ γέρον, ἐταράσσετο, συνεκινεῖτο, ἀλλὰ τὰ ὄμματά του ἐδήλουν, ὅτι αἰτία τῆς ταραχῆς του, δὲν ἦσαν τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων θαυμαζόμενα καὶ τεχνολογούμενα ἀντικείμενα.

*

Ἐξαίφνης, ἀπεσπᾶσθη βιαίως ἐκ τοῦ ὀμίλου καὶ προέβη ταχέως ὀλίγα βήματα, πρὸς ὑψηλὴν πυραμίδα, ἐφ' ἧς ἀνήρτηντο ἀναμειγμένα διάφορα ὄπλα. Ἄλλ' ἔστη πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, διότι δὲν ἦτον εὐχερῆς ἡ διάβασις. Τὸν παρηκολούθουν κατὰ πόδας, διαγκωνίζοντα τὸ ρεῦμα τοῦ πλήθους, ὡς ὁ κωπηλάτης τὰ κύματα, καὶ καταρθῶσαντα νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ τρόπιον ἐκεῖνο.

Τὰ βλέμματά του, τὴν φορὰν ταύτην, προσηλώθησαν ἀτενῶς ἐπὶ τοῦ συμπλέγματος τῶν ὄπλων καὶ δύο δάκρυα ἔρρευσαν ἐπὶ τῶν ὤκρων πρειῶν του.

— Αὐτὸ εἶνε! ἐψιθύρισε μετὰ συγκινημένης φωνῆς· ἐγείρων δὲ τὴν χεῖρα, ἐθώπευσε περιπαθῶς παλαιόν, ἐσκωριασμένον πιστόλιον.

— Σοὺ εἶπα, γέρο, πῶς δὲν πρέπει νὰ ἐγγίξῃς ἐκεῖ! Σοὺ τὸ εἶπα, τρεῖς φοαῖς ὡς τώρα· ἔκραξεν ἀγροϊκὸς τις φύλαξ.

Ἡ χεὶρ τοῦ γέροντος κατέπεσε καὶ ἠκούσθη βαρὺς στεναγμός.

Ἐξηκόντισα βλέμμα ὀργίλον κατὰ τοῦ ἀγενοῦς φύλακος καὶ ἐπλησίασα ἔτι μᾶλλον, διότι ἤμην περιέργος ν' ἀναγνώσω ἐπὶ τοῦ ἀνηρτημένου δελτίου, τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ, εἰς ὃν ἀνῆκε βεβαίως τὸ ὄπλον ἐκεῖνο.

Ἄλλ' οὐδὲν ὄνομα, ἔνδοξον ἢ ἀσημον, εἶδον ἐπ' αὐτοῦ. Ἀπλῶς ἦτο κεχαραγμένη ἢ ἀπέριττος καὶ μυστηριώδης ἐπιγραφή:

ΠΙΣΤΟΛΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ.

Ὁ γέρον βεθῆως συγκινημένος ἔτρεμε καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ σῶμα. Παρ' ὀλίγον ἐπιπτεν, ἀν δὲν τὸν ὑπεστήριζον διὰ τῆς χειρὸς μου, ἀν δὲν ἐπιθέμην ὡς φραγμὸς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνωστιζομένου πλήθους.

Ἐστράφη ἵνα μὲ εὐχαριστήσῃ, ἐγὼ δὲ τῷ ἔτεινα τὸν βραχίονα.

— Εὐχαριστῶ! μοὶ εἶπε, παρητῶν

δυσπίστωσ τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς μου καὶ ὡσεὶ ἀρνούμενος.

— Αὐτὸ εἶνε; ἠρώτησά τότε, ἀσυνήδητως, ὡς ἐξ ἐνστίκτου, φέρον τὸ βλέμμα πρὸς τὸ πιστόλιον καὶ τείνων ἐκ δευτέρου τὸν βραχίονά μου.

— Αὐτὸ εἶνε! ἀπήντησε καὶ ἐκείνος ἀφρημένος· στρέψας δὲ καὶ περιβαλὼν ἀπαξ ἔτι, διὰ θωπευτικοῦ βλέμματος, τὸ μυστηριώδες πιστόλιον, ἀπεσπᾶσθη ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνης, καὶ ἀφέθη νὰ ὀδηγηθῇ παρ' ἐμοῦ ἔξω τῆς αἰθούσης, ὡς παιδίον, ἀναυδος, ἀνευ θελήσεως.

*

Παρὰ τὴν ἐξόδον, κατελήφθη πάλιν ὑπ' ὀργῆς. Δὲν ἴστατο ἐκεῖ ἄλλος αὐθάδης φύλαξ, ἀλλ' ἀνέμενεν ὁμάς νέων κκολλῶγων καὶ φιλογελῶτων. Μόλις εἶδον τὸν ἀγνωστον γέροντα, ἐξηκόντισαν κατ' αὐτοῦ σειρὰν ὅλην λογοπαιγνίων, ὧν τὰ εὐφρέστερα ἐπὶ μᾶλλον μὲ παρώξουνον.

Μόνος ἐγὼ ἠννόουν, ὅτι ἡ ἀτημέλητος ἐνδυμασία του καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν τὸν ὑπεστήριζον, ἐπέσυρον τὰ ἀσεβῆ βέλη των· ἀλλ' ἂν ἔβλεπον καὶ οὗτοι τὰ δάκρυά του, μετὰ πόσης προθυμίας θὰ ἤρχοντο νὰ τὸν ἀνακουφίσωσιν!

Εἰς τῶν νέων ἐκείνων, ὁ νεώτερος τῶν ἄλλων, ἠρυθρία. Ἐνόμισα, ὅτι ἠσχύνετο διὰ τοὺς συντρόφους του. Ἄλλ' ὄχι. Αἰτία τοῦ ἐρυθρήματός του, ἦτο τὸ πῆσμα, ὅτι δὲν εὕρισκε καὶ αὐτὸς κατάλληλόν τι σκῶμμα. Ἀλλὰ τὸ εὔρε· καὶ δεικνύων με δι' ἐνὸς βλέμματος.

— Θὰ εἶνε ὁ ἐπιστάτης τοῦ Γηροκομείου! ἐψιθύρισε.

*

Ἡ φράσις αὕτη, ἐξήτμισεν ὅλην μου τὴν ὀργήν. Τί νὰ γείνη; ἐμεῖδίασα καὶ ἐγὼ· ἐξηκολούθησα δὲ τὸν δρόμον μου μετὰ τοῦ γέροντος, ὅστις μετὰ κόπου πολλοῦ κατήρχετο τὰς πλατείας μαρμαρίνους κλίμακας τοῦ Πολυτεχνείου.

Κάτω εἰς τὴν αὐλήν, ἐδέησε νὰ ἀναπαυθῇ ὀλίγον, καθήσας ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος. Ἐκεῖ μὲ ἠρώτησε, ἐξετάζων με διὰ παραδόξου βλέμματος.

— Τὸ εἶδες καὶ σύ, παιδί μου;

— Ναί.

— Αὐτὸ εἶνε! τὸ ἴδιο. Αὐτὸ εἶνε! τὸ ἐγνώρισα προχτὲς καὶ ἦρθα νὰ τὸ ξαναἰδῶ καὶ σήμερα. Σοὺ φαίνονται παραξένα τὰ λόγια μου καὶ θὰ μὲ πέρνης γιὰ τρελλό. Μὰ δὲν μ' ἔμπορεῖ νὰ φαντασθῇ ἀνθρώπος, ὅ,τι παθκίνω ἐγὼ ὅταν ξαναβλέπω ἐκεῖνο τὸ μαῦρο, τὸ σκουριασμένο πιστόλι. Νοιώθω πόσο θάθελος νὰ μάθης τὴν ἱστορίαν του· θὰ σοὺ τὴν πῶ, γιὰτι ἐστάθηκες καλὸς γιὰ μὲνα. Ἐλα πᾶμε νὰ καθήσωμε ἐδῶ ἀπ' ἔξω, δεξιᾶ, ἔς τὸ γεφύρι· ἐκεῖ θὰ μ' αἰστέ μονάχοι. Γιὰ νὰ μοῦ πῆς καὶ σύ, πῶς ἔτυχε νὰ βρεθῇ ἐδῶ μέσα, ὕστερα ἀπὸ πενήντα ἔφτα χρόνια, τὸ πιστόλι ποῦ ἐσημάδεψε τὴ μάναν μου, αὐτὸ τὸ ἴδιο πιστόλι ποῦ τὴν ἀφῆκε ἔς τὸν τόπο...

*

Ἐστὴν ἐννεός, ἐξετάζων τὴν μορφήν

τοῦ ἀπακισίου ἀνθρώπου, ὅστις, τόσον ἀπό-
νας, ἐξωμολογεῖτο τὸ φρικώδες τερον τῶν
ἐγκληματῶν· ἀλλὰ ματαίως ἀνεζήτουν ἐν
τοῖς ὀφθαλμοῖς του, τὴν ἀγορὴν ἔκφρασι
τῶν μητροκτόνων. Ἡ πρὶν συννεφωθεῖσα
ὄψις του, εἶχεν αἰθριάσει καὶ ἡρέμωσεν με
ἠτένιζον τὰ ὄμματα του.

— Μὴν τρομάζεις, παιδί μου. Τώρα θὰ
μάθης τὴν ἀλήθειαν· ἐπανελάθει. Ἐχεις
ἀκουστά, τὴν μεγάλην καταστροφὴν ποῦ γί-
νηκε ἔς τὸ Φάληρον ἔς τὰ 1827; Τὴν πα-
ραμονή, ἀνήμερα τοῦ Ἀι-Γιωργίου, ἦρθε
ὁ πατέρας μου νὰ μᾶς ἰδῆ· ἦταν καταλυ-
πημένος καὶ βρυχναστέναζε, γιατί μπρο-
στὰ ὅσ τὰ μάτια του, εἶδε τὸν Καραϊ-
σκάκη νὰ πέφτη, ἀπ' τὴν ἀτιμὴν μπάλα
ποῦ τὸν σκότωσε.

Ἀπὸ χθές, μᾶς εἶπε, ποῦ δὲν ζῆ πλιὰ
ὁ μεγάλος ἀρχηγός, δὲ ἔμπορεῖ χριστιανός
νὰ ζήσῃ, μήτε ἔς τὴν Ἀθήναν μήτε ἔς τὰ
χωριά. Πρέπει νὰ φύγετε καὶ σεις· ἐσὺ,
γιεῖ μου, εἶσαι λαθωμένος· ἀκόμη δὲν εἶσαι
νὰ πόλεμο, εἶδὲ πηγαίναμε μαζύ. Τώρα
νὰ πάρῃς τὴ μάνα σου καὶ νὰ τραβήξετε,
ὅπου βλέπουν τὰ μάτια σας. Ἐγὼ γυρίζω,
γιατί, σήμερ' αὔριο, θὰ πολεμήσωμε πάλι.
Ὁ Θεός νὰ δώσῃ νὰ σᾶς ζανακιδῶ. Μὰ
κύτταξε καλά! Δὲ θέλω νὰ πέσετε ἔς τὰ
χέρια τῶν Τούρκων. Ἄν τύχη καὶ σᾶς
πιάσουν, ἀκουσε καλά· πρώτη σου δουλειὰ
εἶνε νὰ σκοτώσῃς τὴ μάνα σου καὶ ὕστερα
πολέμησε ὅσφ ἔμπορῆς. Δὲ θέλω τὴ γυ-
ναίκα μου, δὲ θέλω τὴ μάνα σου, νὰ τὴν
ἀγγιζοῦνε οἱ Τούρκοι. Νὰ ἔχῃς τὴν εὐκὴ
μου, κάμε, ὅτι σοῦ λέγω, καὶ ἄς ἔχω ἐγὼ
τὸ κρῖμα. Ἀλλήως, νὰ ἔχῃς τὴν κατάρρα
τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πατέρα σου τὴν κατάρρα!

✱

Ἡμουνά τότες, εἴκοσι χρονῶ λεβέντης·
μὰ εἶχα μὲ μπάλα, δυὸ δάχτυλα ἀπάνω
ἀπὸ τὸ γόνατο, καὶ δὲ ἔμπορούσα νὰ πο-
λεμήσω. Ἀκόμη τώρα, ὅσν πιάνουν τὰ
κρυώματα, μὲ βασανίζει καὶ μὲ πονεῖ.
Ἐν τὸ χωρὶν ἔβρισκούμαστε μόνο ἐγὼ καὶ
ἡ μάνα μου· οἱ ἄλλοι, ὅσοι μποροῦσαν νὰ
φύγουν, ἦταν φευγάτοι. Ἡ μάνα μου, ἦταν
τριανταπέντε χρονῶ, μὰ τὴν ἔπερνε μόνο
γιὰ εἰκοσιπέντε. Μὴν κυττάζεις τώρα, ποῦ
δὲν ἔχει πλιὰ ἔμμορφαις γυναίκαίς. Ἐκεῖνη
ἦταν ἀγγελοκαμωμένη ψηλή, περήφανη,
καὶ ἔμμορφη, ὅσο ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ γυναίκα.
Καὶ ὁ πατέρας μου, ὅσν δὲν ἐπολεμοῦσε
ἐκαθούντανε καὶ τὴν ἐκαμάρωνε, ἀπὸ τὸ
πρωτὶ ὡς τὸ βράδυ. Γιατί, ἦταν καὶ ἄλιγο
ζηλιάρης... Ὅσν μᾶς ἀφῆκε γιὰ νὰ κατεβῆ
ἔς τὸ Φάληρον, ἀποφασίσσαμε νὰ μείνωμε
ἀκόμη, ὡς νὰ ἰδοῦμε πῶς θὰ ἀπογίνῃ ὁ
πόλεμος. Μὰ τὴν ἄλλη μέρα, ἐμάθαμε τὴ
φοβερὴν καταστροφὴν τοῦ Φαλήρου.

Ἐμάθαμε πῶς ἐσκοτώθηκε μὲ μὲ μὲ
τόσους ἄλλους ἀρχηγούς καὶ ὁ Τούσας
Μπότζαρης καὶ ἐπήραμε ἀπόφασι, πῶς ἐ-
πῆγε ἀντάμα καὶ ὁ πατέρας μου, γιατί
ἐπολεμοῦσε ἔς τὸ πλευρό του.

Τότε ἐπήραμε τὸ δρόμο νὰ φύγωμε ἀπὸ
τὸ χωριό. Ἐγὼ ἐκούτσαίνα, γιατί ἡμουνά
λαθωμένος καὶ ἡ μάνα μου ἐσήκωνε ἓνα
καλάθι μὲ ψωμί. Δὲν ἤξέραμε καὶ μεις,

ποῦ ἐτραβούσαμε. Ἐν ἑκάθε γωνιά, ἀπὸ
πίσω ἀπὸ κάθε δέντρο, ἐφοβούμαστε μὴν
πεταχτοῦν οἱ Τούρκοι. Ἐβαστούσα ἔς τὸ
χέρι τὸ πιστόλι μου, καὶ συχνόβλεπα τὸ
τσακμάκι ἄν εἶν' ἔς τὴ θέσι του. Αὐτὸ τὸ
ἴδιο πιστόλι ποῦ εἶδες. Τὸ γνωρίζω ἐγὼ,
ὅπως ἔξερει ἡ μάνα τὸ παιδί της· ἔχει δυὸ
καρφάκια ἔς τὸ χέρι καὶ μὲ σπαθιὰ δυ-
νατὴ, τὸ σημάδεψε καὶ τὸ χάραξε ὄντες
τραβούσαμε ἔς τὴν Ἀκρόπολι μὲ τὸ Φα-
βιέρο. Ἄχ καυμένα χρόνια! πῶς ἐφτερού-
γιαζε ἡ καρδιὰ μέσα ἔς τὰ στήθεια μας
καὶ πῶς ἐριχνώμαστε μὲ κλειστὰ μάτια,
μέσα ἔς τὴ φωτιά!

✱

Ἀξάφνα, ἔς ἓνα δρόμο— μόνο ἐγὼ τὸν
ἔξερω ἐκεῖνο τὸ δρόμο καὶ πηγαίνω συχνὰ
ἐκεῖ, μὲ ὅλα μου τὰ γεράματα— ἀξάφνα.
βλέπω καὶ ἔρχονται ἀπὸ μακριὰ, τρεῖς
Τούρκοι! σηκώνω τὴ μάνα μου καὶ τὴν ῥί-
χνω πίσω ἀπὸ ἓνα φράχτη, ποῦ ἔλαχε
ἐμπρός μας· σκαλώνω, καὶ πηδῶ καὶ ἐγὼ
μέσα. Ἐλεγα πῶς δὲ μᾶς εἶδαν οἱ Τούρ-
κοι· μὰ ἀπὸ μέσα, ἦταν ἄλλοι τέσσερης·
ἐγύρισαν τὰ τουφέκια καταπάνω μας, καὶ
ἐκινήσαν νὰ μᾶς πιάσουν. Ἀπὸ τὴ μὲν
μεριά, μᾶς κνηγοῦσαν, ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁ
φράχτης, καὶ ἀπ' ἔξω οἱ ἄλλοι τρεῖς. Τί
νὰ κάμωμεν; Ἐγύρισαν νὰ ἰδῶ τὴ μάνα
μου· ἦταν κατακλιτρινὴ ὅσν τὸ κερί.

— Βοήθησέ μας Παναγία μου, ἐφώναζε.

Οἱ Τούρκοι ἐσίμωσαν. Τότε ἐσήκωσα
τὸ πιστόλι μου καὶ ἐτοιμαζόμουν νὰ τρα-
βήξω μέσα ἔς τοὺς τέσσερης, ποῦ μᾶς ση-
μάδευαν.

— Ἄν ἔρῃς ἓνα, μένουν ἀκόμη ἔξι
μου εἶπε ἡ μάνα μου. Δὲ γλυτώνωμε. Θυ-
μήσου, γιεῖ μου, τὴ κατάρρα τοῦ πατέρα
σου καὶ σκότωσε ἐμένα πρῶτα!

— Τὴ μάνα μου νὰ σκοτώσω! Θέ μου,
πανηγία μου! βοήθησέ με, ἐφώναξα.

— Ἄν δὲ μὲ σκοτώσῃς, θὰ ἔχῃς τὴ
κατάρρα τοῦ πατέρα σου. Νὰ τοὺς ἤρθαν·
τράβα!

Ἐκεῖνη τὴ στιγμή, ὁ ἓνας εἶχε σιμῶση
πολὺ κοντὰ· ἔφερε τὸ χέρι του νὰ τὴν
ἀρπάξῃ ἀπ' τὰ μαλιὰ· θυμῆθηκα τὴ μύρη
κατάρρα, καὶ τὴν ἐσημάδεψα· μὰ δὲν ἐπή-
γαινε τὸ χέρι μου νὰ τραβήξω. Τὰ ἄλλα
τουφέκια, ἦταν ὅλα καταπάνω μου. Δὲν
ἔβλεπα πλιὰ· καὶ τὸ δάχτυλό μου μονά-
χο του ἐκουνήθηκε..

Μὰ δὲν ἀφίνει ὁ Θεός νὰ σκοτωθῇ ἡ
μάνα μὲ τὸ χέρι τοῦ παιδιοῦ... Τὸ μπα-
ρουτι δὲν ἔπῃρε φωτιά.

Ὁ Τούρκος, τὴν ἀρπάξε ἀπ' τὰ μαλιὰ
καὶ τὴν ἐσφουφογύρισε. Ἐξανασήκωσα τὸ
τσακμάκι· μὰ πρὶν προφτάσω νὰ τραβήξω,
καὶ ἐγὼ δὲ ἔξερω ἔς ποιόν, τὸ πιστόλι ἔ-
λειπε ἀπ' τὸ χέρι μου καὶ τὸ κρατοῦσε
ἡ μάνα μου!

— Δὲ θέλω τὴ γυναίκα του, δὲ θέλω
τὴ μάνα σου νὰ τὴν ἀγγιζοῦνε οἱ Τούρκοι!

Ἐφώναξε αὐτὰ τὰ ἴδια λόγια, ποῦ εἶπε
ὁ πατέρας μου τὴν ὕστερη φορὰ· καὶ μὲς
ἔς τὸ σπάρραγμα τοῦ της ἔκανε τὸ ἀτιμο
χέρι τοῦ Τούρκου, ἀδειασε καταμεσῆς ἔς τὰ
στήθεια της, τὸ δικό μου, τὸ ἴδιο μου πι-
στόλι...

✱

Βλέπεις πῶς κλαίω; ὄντες ἡμουν νέος
ἐπήγαινα ἔς τὸ ἴδιο μέρος καὶ τῆς ἔκκα
συλλεϊτούργα καὶ ἔκκλαια... Θαρῶ πῶς
τὴν βλέπω ἀκόμη χάμω, αἰματοκυλισμένη.
Ἐμένα δὲ μὲ σκότωσαν οἱ Τούρκοι... Μὲ
εἶδαν λιγοθυμισμένο καὶ ἀδειασαν ἀπάνω
μου τὰ τουφέκια των. Καὶ καμμιὲ μάλω
δὲν εὐρέθηκε νὰ μου κόψῃ τὴ ζωὴ!...

Δὲν ἔξερω μήτ' ἐγὼ, πῶς εὐρέθηκα ὕστερ'
ἀπὸ καιρὸ ζωντανός... Καὶ ἔπρεπε νὰ πε-
ράσουν ἀπὸ τότες, πενήντα ἐφτά χρόνια,
νὰ γυρίσουν οἱ καιροί, καὶ νὰ μὲ φέρῃ ἡ
μοῖρα ἐκεῖ γιὰ νὰ ἰδῶ πάλι πρὶν πεθάνω
τὸ πιστόλι ποῦ ἐσκοτώθηκε ἡ μάνα μου!...

✱

Ἄφῃσέ με τώρα, παιδί μου, θέλω νὰ
κλάψω καὶ μοναχός μου. Πήγαινε ἔς τὸ καλὸ
καὶ συλλογίσου καλά ἐσὺ καὶ ὅσοι τύχει ν'
ἀκούσουνε αὐτὴ τὴν ἱστορία, τί θαύμα γί-
νηκε, γιὰ νὰ βρεθῇ ἐκεῖ μέσα αὐτὸ τὸ πισ-
τόλι, καὶ νὰ στέκεται περήφανο περήφανο
μέσα ἔς τὰ φλάμπουρα καὶ τὰ χρυσάξματα,
ποῦ ἐβάσταξαν ἔς τὰ τιμημένα χέρια τοὺς
οἱ πλιὸ μεγαλῆτεροι ἀρχηγοὶ καὶ καπετά-
νιοι.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΠΑΣΧΑ

Διὰ τῆς ἀσυνήθους ἐκεῖνης τύβης τῶν
ἀνθρώπων, τῆς ἐπικρατούσης κατὰ τὰς
παρχμονὰς τῶν ἑορτῶν, προσημαίνεται τὸ
Πάσχα. Αἱ οἰκογένειαι πᾶσαι προετοιμά-
ζονται νὰ ὑποδεχθῶσιν εὐπρόσωποι τὴν
μεγίστην καὶ χαρμοσυνωτάτην ἑορτήν. Αἱ
οἰκίαι καθαρίζονται· φορέματα ἑορτάσιμα
βάπτονται· ψυχὰι διὰ τῆς ἀρέσεως τῶν
ἀμαρτιῶν ἀποπλύνονται τοὺς ῥύπους· τὴν
ὀψοθήκην τὴν τέως συνωφρωμένην ἐκ
τῶν κρομμύων καὶ τῶν ἐλαίων τῆς τεσσα-
ρακοστῆς, χαροποιοῦσι ποικίλα καὶ ὀρε-
κτικώτατα πασχάλια· οἱ ἀμνοὶ σφαζόμε-
νοι, πληροῦσι τοὺς ὀβελούς, καὶ τὰ ὠά, τὰ
κόκκινα ἐκεῖνα ὠά τῆς Λαμπρῆς, πληροῦσι
τὰ κἀνιστρα καὶ τοὺς καλάθους.

Μόνον εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ δυστυ-
χοῦς Ἀλεξάνδρου, μίαν τῶν ἐγκριτοτέρων
τῆς πόλεως οἰκογενειῶν, ἡ χαρμόσυτος
εἰκὼν τῆς ἑορτασίμου παρασκευῆς δὲν ἐ-
πικρατεῖ,— ψῆ! Ἄλλ' ἡ σκαλιότης ἐκεῖνη,
ἡ βυθίζουσα εἰς ἡμίφως ἀπακίσιον τὴν οἰ-
κίαν καὶ εἰς λύπην κατηφῆ τὰς ψυχὰς,
ὅταν ἄνθρωπος φθίνῃ ἐπὶ κλίνης θανάτου,
ἡ σκαλιότης ἐκεῖνη ἐπιρρίπτει τὸν πέπλον
αὐτῆς τὸν βαρύν, ὡς μέλαν νέφος ἀποτρέ-
πον τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου τῆς χαρᾶς.

Διότι ὁ Ἀλέξανδρος εἶνε ἀσθενής.

✱

Εἶνε θλιβερωτάτη ἡ ἱστορία τοῦ δυ-
στυχοῦς τούτου νέου. Εἶνε μολὶς εἰκοσι-
πενταετής, καὶ αἱ τελευταῖαι του ἡμέραι
ἀντέλειαν· βάσκανος μοῖρα τῶ ὤρισε νὰ
τελειώσῃ τὴν ζωὴν πρὶν ἢ τὴν ἀρχίσῃ —
νὰ ποθάνῃ εἰς τὸ ἀνθος τῆς νεότητος
φθισικός. Ἐκπλήττεσθε; λυπεῖσθε; Καὶ
διατί; οὐδὲν τούτου κοινότερον, ἀπλού-
στερον, φυσικώτερον. Τὰ πράγματα διέ-
τρεξαν φυσικωτάτην πορείαν: Ὁ Ἀλέ-

Ξανδρος ἐπλάσθη εὐαίσθητος, ὅλος ἔρωτος, ὅλος ἀγάπῃ ἢ Ἐλένη ἐπλάσθη ὠραία, εὐφυής, πλήρης προτερημάτων, ἀλλ' ἀναίσθητος καὶ σκληρὰ. Ἐν μιᾷ τῶν ὀλεθριωτάτων ἐκείνων συναντήσεων, αἰτινες ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς κατόπιν ζωῆς, ὁ Ἀλέξανδρος εἶδε τὴν Ἐλένην, — ἐκεῖνος ζωηρός καὶ εὐχαρὶς δεκακοταέτης νεανίας, ταύτην ὠραίαν καὶ σεμνὴν δεκαεξάετιδα κόρην, — καὶ τὴν ἠγάπησε διὰ τοῦ εἰλικρινεστέρου, τοῦ ἀγνοτέρου, τοῦ διακαεστέρου ἔρωτος, τὸν ὅποιον ἐνέκλεισάν ποτε ἀνθρώπινα στήθη. Ἡ νεανίς δὲν ἀνταπεκρίθη, ὡς συνήθως αἱ νεανίδες δὲν ἀναγνωρίζουσιν οὐδ' ἐκτιμῶσι τὸν ἀληθῆ ἔρωτα· δὲν ἠγάπα ἐκείνη τὴν μονοτονίαν ἢ ἠελε νὰ παίξῃ μὲ τὸν μὲν, νὰ προσποιητῆται ὅτι ἀγαπᾷ τὸν δέ, νὰ θυμῶνῃ τὸν τρίτον, ν' ἀστείζηται μὲ τὸν τέταρτον — κόρη τῆς ἐποχῆς καὶ αὕτη ἡ σεμνή.

Θεέ μου! τί κακὸν τῇ προϋξένουν οἱ βαθεῖς καὶ μελαγχολικοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὀφθαλμοὶ!... Εἶρων τύχη! Αὕτη καὶ οὐχὶ ἐκείνη ἔπταιε! Νὰ πεμφθῆ εἰς τὸν κόσμον ὠραία καὶ ἀθῶα ὡς ἄγγελος, ἀνάπτουσα ὀλεθρίας φλόγας εἰς τὰς νέας καρδίας, αὕτη ὄργανον καταστροφῆς, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ!

Παρῆλθον ἔτη πολλά· ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηκολούθει ἀγαπῶν, κλαίων καὶ ἰκετεύων. Ἄλλ' εἰς μάτην ἢ κόρη ἐκώφευε καὶ περιεφρόνει. Ὅτε δ' εἰς νέος πλούσιος καὶ εὐγενὴς τὴν ἐζήτησε παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς εἰς γάμον, ἐκείνη μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἔδωκε πλήρη τὴν συγκατάθεσίν τῆς, οὐδ' ἀναλογιζομένη κἂν ὅτι τὸ ναὶ τῆς ἐκεῖνο θὰ συνέτριβε μίαν ὑπαρξίν, ὡς σφοδρὸς τυφῶν οὐρανόμενης δένδρον.

Βλέπετε ἤδη ὅ,τι σὰς εἶπον ἢ ἱστορία μου εἶνε κοινότατη. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἀντέστη εἰς τὸ δεινὸν κτύπημα· δὲν ἐξεδήλωσε μὲν τὴν θλιψίν του, ἀλλὰ τὴν ἐνέκλεισε καρτερικῶς εἰς τὰ στήθη του. Ἡ θλιψὶς μέσα ἐκεῖ ἐγκλεισθεῖσα προϋξήνησεν ἐρημίας καὶ καταστροφῆς· ὁ Ἀλέξανδρος ἐγένετο φθισικός, καί... μετ' ὀλίγον ἀπέθνησκεν.

Οἱ χαρμόσυνοι κώδωνες καὶ τὰ τηλεβόλα τοῦ μεγάλου Σαβδάτου εὐρον τὴν δυστυχῆ μητέρα κλαίουσαν σιωπηλῶς καὶ κρυφίως παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς υἱοῦ τῆς.

Ὁ ἰατρὸς εἶπεν ἤδη ὅτι τὴν νύκτα ἐκείνην θάπέθνησκε· καὶ δὲν εἶχον μὲν ἀνακαινώσει τίποτε εἰς τὴν μητέρα, ἀλλ' ἐκείνη — τίς οἶδεν ὑφ' ὁποίου μυστηριώδους προαισθήματος ψυχῆς μητρικῆς, ἐνισχυθέντος ὑπὸ τῆς πολλῆς ἀθυμίας, ἣτις ἐπεσκίασεν ὅλων τὰ μέτωπα καὶ ὑπὸ τινων κρυφομιλιῶν, — δὲν ἐβράδυνε νὰ νοήσῃ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, ἣτις ἔμελλε μετ' ὀλίγον ὡς κερκυνὸς ἐπὶ τοῦ οἴκου τῆς νὰ ἐνσκήψῃ.

Καὶ ἔκλαιεν!

Ὅχι ὅμως ἐντελῶς ἀπελπὶς εἰς τὴν αἰμάσσουσαν καρδίαν τῆς, ἐκεῖ εἰς τὸ σκοτεινὸν βάθος, ὑπέφωσκε τελευταία ἐλπίς... Ὡ, ἢ χάρις τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος κατὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέραν, δὲν θάπηξι οὐδὲν νὰ κατέλθῃ μέχρι τοῦ μελαγχολικοῦ δωματίου τοῦ προσφιλοῦς τῆς ἀσθενοῦς!...

Ἀφῆνος ὁ Ἀλέξανδρος ἠνέφει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσεῖδε τῇ μητρὶ του. Ἀγλη χαρᾶς ἐπεχύθη ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου του, καὶ διὰ φωνῆς ἠρέμου ἀλλ' ἀσθενοῦς,

— Μητέρα, δὲν θάποθάνω ἀκόμη, δὲν εἶν' ἔτσι; τὴν ἠρώτησε.

— Ὅχι, παιδί μου· τ' εἶν' αὐτὰ ποῦ λέγεις; Σιδῶπα! ἀπήντησεν ἡ μήτηρ.

— Ναί· δὲν θὰ ἀποθάνω· θὰ ζήσω καὶ αὐριον νὰ κάμω Πάσχα... τὸ τελευταῖόν μου Πάσχα, μητέρα· ἴσως μοῦ φέρεῖ καλὸ.

— Τὸ Πάσχα θὰ σοῦ φέρῃ καλὸ, Ἀλέξανδρέ μου, μὴ λὲς τέτοια λόγια.

Καὶ τὸν ἠσπᾶσθη.

— Θὰ μοῦ φέρῃ καλὸ! ἐπανάλαθεν ἐκεῖνος ἀντασπαζόμενος τὴν μητέρα του.

Καὶ ἔκλεισε πάλιν τοὺς ὀφθαλμοὺς, σκεπτόμενος ἐκείνην.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν! Δεῦτε ἀλλήλους περιπτύξωμεθα!

Καὶ περιπτύσσονται ἀλλήλους οἱ Χριστιανοί, καὶ ἀσπάζονται, καὶ χαρᾶς δάκρυα χύνουσι, καὶ ἄδωσιν ἐν χορῷ, καὶ εὐθυμοῦσι, καὶ διασκεδάζουσι...

Τοῦ ἰατροῦ ἢ λυπηρὰ προφητεία δὲν ἐπληρώθη. Ὁ Ἀλέξανδρος ζῆ ἀκόμη· ἀλλ' οἶμοι! διέρχεται τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως κατακείμενος ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης. Ἀπὸ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης, περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν ὠχρῶν καὶ δακρυόντων προσώπων τῶν οικείων του, ἀκούει ἔξω τοὺς γέλωτας καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὸν θροῦν τῶν φιλημάτων! Ζῆ καὶ διέρχεται τὸ Πάσχα, τὸ τελευταῖόν του Πάσχα, τὸ Πάσχα ἐκεῖνο ὅπερ ἐλπίζει ὅτι θὰ τῷ φέρῃ καλόν. Μίαν ἡμέραν ἀκόμη τῆς οἰκτρᾶς ζωῆς του τὴν κρατεῖ, νομίζει, διὰ τῶν ὀδόντων του, ὑπερβαίνων, θεία συνάρσει ἴσως, τὸ ὄριον ὅπερ τῷ ἔταξεν ἢ ἐπιστήμη.

Τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως δὲν ἀποθνήσκουσι.

Ναί· ἀλλ' αὐριον δὲν θὰ ἦνε πλέον Πάσχα καὶ θάποθάνῃ. Τὸ εἰςέυρει· δὲν τὸν μέλλει ὅμως! Τοῦλάχιστον νὰ τὴν ἔβλεπε διὰ τελευταίαν φορὰν νὰποθάνῃ ἢ χριστημένος!

Ἐν τούτοις ἡ μήτηρ ἐλπίζει εἰσέτι περὶ ζωῆς Σήμερονδὲν κλαίει, ἀλλὰ προσεύχεται.

Ὁ ἥλιος βαίνει βραδύς πρὸς τὴν δύσιν του, δίδων οὕτω τὸ τέλος τῆς λυμπρᾶς ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως. Αἱ τελευταῖαι ἀκτίνες του φωτίζουν δι' ἐρυθροῦ φωτὸς τὰς ὠχρὰς ὕαλους τοῦ παραθύρου. Ὁ Ἀλέξανδρος ὑπτιος ἐπὶ τῆς κλίνης, κρατῶν ἀνεγρηγμένην τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ προσκεφαλαίου, προσηλοῖ ἐπὶ τοῦ παραθύρου ἀπλανεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θαυμάζει διὰ χιλιοστὴν φορὰν τὴν ὠραίαν θέαν.

Τὸ φρούριον, τὸ ἀρχαῖον ἐνετικὸν φρούριον, μὲ τὰς χρυσὰς ἐκ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου ἐπάλξεις του, μὲ τοὺς ῥομαντικούς οἰκίσκους του, ὀρθοῦται ἀπώτατα ἐνώπιόν του· κάτω, ἀλλὰ μακρὰν, ἀπλοῦται κυανῆ καὶ γαλιναία ἢ θάλασσα, μὲ τὰ πλοῖα

τῆς σηκαιοστόλιστα· καὶ σχεδὸν ἀπέναντι, πλησίον, πολὺ πλησίον, ἐγείρεται οἰκία μεγαλοπρεπῆς, μὲ ὄψιν εὐορτάσιμον, τῆς ὁποίας τοὺς ἐξώστους καὶ τὰ παράθυρα ἔχουσι καταλάβει σοβαρὰ δέσποινα καὶ χαρίεσσα δεσποινίδες, περιεργαζόμεναι τοὺς διαβάτας καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς πομπὰς, τὰς ἐκάστοτε παρελαυνούσας.

Καὶ ὁ ἥλιος δῦει ὀλοέν.

Ἀφῆνος ὀπτασίᾳ γλυκυτάτῃ προβάλλει πρὸ τῶν ἐκθάμβων τοῦ ὀφθαλμοῦ. Εἰς ἓνα τῶν ἐξωστῶν τῆς ἀπέναντι τοῦ οἰκίας ἐξέρχεται συμπαθὴς καὶ χαρίεσσα νέα γυνή, μέσῳ χορείας ὀμιλήκων τῆς, ὧν ὑπερέχει κατὰ τε τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν χάριν. Εἶνε, νομίζεις, νόμφη, θεὰ μὲ τὴν συνοδίαν τῆς. Καί, Θεέ μου! πόσον ὀμοιάζει μὲ ἐκείνην! Ἀλλὰ... εἶνε αὕτη ἡ ἴδια, ἡ σκληρὰ ἐκείνη Ἐλένη, ἐκείνη δι' ἣν ἀποθνήσκει ὁ δυστυχὴς, ἀπαθὴς καὶ ἀφροντὶς γελῶσα, ὡς ἐὰν δὲν ἐπέπρωτο νὰ ἐκλείψῃ μετ' ὀλίγον μίαν ὑπαρξίν, διὰ μίαν τῆς λέξιν.

Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τὴν βλέπει ἐν ἐκστάσει.

Ἔτος ὀλόκληρον καὶ πλέον ἔχει νὰ τὴν ἴδῃ, καί, συμπτώσις θαυμαστή, δάκτυλον θεῖον ἐμφαίνουσα, τὴν φέρεῖ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς του!

Καὶ θερμαίνεται ἡ καρδία του, καὶ ἀναζωπυροῦται ὁ ἔρωτος του, ὁ ἔρωτος ἐκεῖνος, ὅστις μετὰ πόνου πλέον ἔμενεν εἰς τὰ ἐρείπια, τὰ ὁποῖα ἐντὸς του εἶχεν ἀφίσει ἢ θλιψίς. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἶχε ζήσει μίαν εἰσέτι ἡμέραν, καὶ τοῦτο τὸ καλὸν τῷ ἐπεφύλασσε τὸ Πάσχα.

Βλέπει, ἀλλὰ δὲν βλέπεται· ὁσάκις ἢ Ἐλένη στρέφει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰς ὕαλους τοῦ κλειστοῦ παραθύρου δὲν βλέπει ἢ τὸν σαπφείρινον θόλον τοῦρανοῦ, ἀντανκλωμένον ἐκεῖ, μὲ π' ἀραιά του νέφη, τὰ χρυσοῦμενα ὑπὸ τῆς δύσεως. Τὸ βάθος τοῦ δωματίου δὲν φαίνεται, διότι ἢ ἀντανάκλασις τῶν ὕαλων δὲν ἀφίει· καὶ γελῶσα ἐκείνη δὲν σκέπτεται κἂν ὅτι ὁ πέπλος, ὅστις τῇ ἀποκρύπτει οἰκτρὰν θέαν, ἔχει παραδόξως τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς χρῶμα τῶν γλαυκῶν ὀφθαλμῶν τῆς· διότι, ὅ,τι βλέπει δὲν εἶνε κάτοπτρον.

Ὁ ἥλιος ἔδυσεν· τὸ σκόρφος ἐπῆλθεν ἢ ὀπτασία διελύθη. Ἄ! τὴν μάστιγα· ὁ Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκει ἢ χριστημένος.

Ἡ ἐπομένη ἡμέρα δὲν εἶνε πλέον Πάσχα. Ἐπὶ τῆς κλίνης ἐκείνης τοῦ θανάτου κεῖται ἀκόμη ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' εἰς τὰ στήθη τοῦ ἐρωτικοῦ θύματος δὲν πάλαι πλέον ἢ ταλαίπωρος καρδία.

Τὴν νύκτα εἶχεν ἀποθάνει!

Ἡ δυσυχὴς μήτηρ του προσεύχεται ἀκόμη, ἀλλὰ προσεύχεται ὑπὲρ τῆς ψυχῆς του.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΣΑΤΥΡΙΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ
EIKONES ΔΗΜ. Γ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ
Περὶ τῶν ἐπιγραφῶν: 1] Σχολάρχης καὶ ποιητὴς — 2] Τὸ σύνθημα — 3] Ὁ κῆπος τοῦ Κλαυθιῶνος — 4] Οἱ ἀντιποδῆς — 5] Αἴτιο; καὶ ἀνεπίτος — 6] Ἐπισημαιοὶ Φάλατοι — 7] Ὁ πρῶτος μου ἔρωτος. Τίμωται διὰ τὸ ὑ; συνδρομητὰς ἡμῶν λεπ. 60.